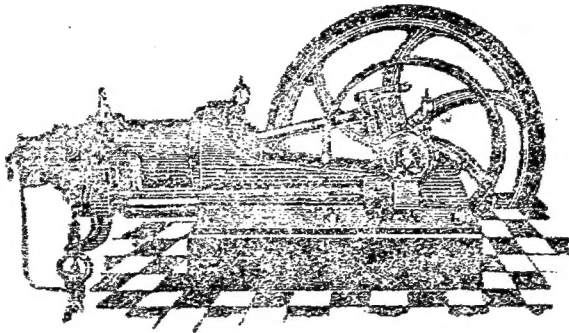

308719 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3. } చెన్నపట్టణము 1916 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 22 వ తేది శనివారము } NO 18
నంపుటము. 3. } సతనామ సంవత్సర చైత్ర మాస బహుళ చవితి ర. } సంచిక ౧౮

రాబుసన్ సెమిడిసెల్ కూడాలులు (కిరసనాయిలు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గుట్టములవరకు వలకు స్పేరు సామానులు సహా స్టాక్ లో ఉంచబడును. గుంటూరు, రాజమండ్రి, పితాపురము, తణుకు, విశాఖపట్టణము, పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు, బళ్లారి, రామన్నాడు, కారికాలు, నాగపట్టణము, కోయంబతూరు, చెంగల్పట్టు, వగైరా పట్టణములలో, మాయింజనులు తృప్తికరముగను అతి నులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

డేవిస్ క్రాస్ స్టీము యింజనులు, గ్యాస్ ఇంజనులు, బోయిల్ థర్మోస్టాట్స్ (నల్లగల్ల సిల్క పంపులు, డాంక్ పంపులు, చేతితో మంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను గ్యాసుయింజను వగైరాల కుపయోగించు బాగుగామాన్యు, టీటాప్టులున్న, బియ్యముచేయు హార్టుల్ల షేలర్లు బెల్లింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాక్టరీలకు కావలసిన అనేక విధములైన సామానులుమావద్ద విరివిగాను, సరసమైన వెలలకున్న దొరకును. తప్పిలు తెలిసికొనువాడు దయచేసి మాకు వ్రాయును. 262

ఇండియన్ కామర్సు ఆండు ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ,

(రాంజిత్ నగర్, బెజవాడ, కంభూరు. ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు. మద్రాసు)

THE DAWN OF HOPE

to the hopeless sufferers from bodily pains, such as, Headache, Rheumatism, Sprains, Lumbago, Stiff Joints, Neuralgia, Toothache, Cuts, Sore Throat, Cold, etc. is now certain as ever as it has been since the world famed.

(REGD.) **AMRUTANJAN** (REGD)

has come to the rescue. It is prepared from pure drugs of Vegetable Origin, and is the tried remedy for all aches and Pains.

PRICE PER POT ANNAS EIGHT ONLY. of All dealers in Drugs or from

AMRUTANJAN DEPOT Madras & Bombay.

బాధపడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆపరిశుభ్రత రక్తమునకు జరగించువాడ్యులకు కీరీటువంటి మందు. దుశ్చలలు, చుచ్చలలు, గండమాలలును తుండ్రున, పాతబొమ్మలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

26

కనావధిసావంతుని గుణ మిచ్చుట నిశ్చయము, సహజమైన మధ్యవర్తిత్వము అన్ని విధములైన బాధలను పోగొట్టును. కీరీమానందరి పొడరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యవంధమును నొవ్వలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. కీరీరాశోగ్యమును గలగ తేయును. 16 రోజులవరకు వండుటకు 4 పౌన్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

వ్రాస్త్రీలు:- పి. డి. సావంత్. ౧౪౪. వనసవాడీ సం ౨ పొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

తేలుమందు:- తేలు కాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధగలను. తేలుకాలు విషము నెత్తులో ప్రవేశించిన బాధనరములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగును ప్రారంభించును. కుట్టిన చోటును మొదలగుటలుచేసిన బాధతగ్గును. వెల సీసా 1.కి 8 ల.

అమృతాంజనము డిపో, 6 వ నెంబరు, తులుశెట్టి విధి, జాడ్జి రోడ్, మదరాసు.

ఇండియన్ మెయిల్ లివరు వాచ్

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చక్కని గోలునుతో వెల 3-0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ఇది మా కొంత సిద్ధముక బడినది. కావున నెవరికైనా నుండి ది. వెల స్వల్పమైనను ఫలమంది కనువి యనుభవమున తెలియను. దృఢమైన సామానులచేత తేలు బడి దెబ్బ పూర్వకముగా న్నానుదా ము కలిగియుండుటచే చాలా అమల నిలువక తృప్తికరముగ పని చేయును. గడియారము పెట్టె 'ఇండియన్ మెయిల్' అను శబ్దంబును. పెట్టెలోపల గ్యారంటీ

పత్ర ముడికించి యుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదాము తేలిక వెల 2-8-0

చిరు బాచూ:- సుప్రీయరువాచ్ కంపెనీ

194

పోస్టుబాడ్సు నెం 167 మదరాసు

LARGE TYPE EDITION! NOW READY THE VIRGIN'S KISS OF THE BRONZE STATUE.

BY G. W. M. REYNOLDS. IN 4 VOLS.] Post Free [AS. 9 PER VOL. This is the masterpiece written in the last days of the author, in which the author's ability in his descriptive skill in describing keenly and in a fluent run Human nature, Wonderful Plotes, Tragical Scenes, Screaming Comedies, Lovely dialogues, Description of kindness of love, Family traditions. Ancient English costumes, exciting adventures appealing to the emotions of the readers, Psychological analysis of characters, charming and humorous instructions on every conceivable topic of interest, social and economic is a special feature in this work. The approval by the Press and the increasing demand by the public clearly show that the novel shines as a leader in the novel platform PRICE AS. 9 PER VOL. POST FREE. Vol. I & II are ready for despatch. N. B. - Purchasers of 3 complete sets of either of these at a time will get one set of it gratis.

SUPERIOR WATCH Co., 164] Post Box 167, (A.) MARDAS.

504

కాబోర్ పాడరు

వల్లం, చీమల, తేగల, దున్నులు, మున్నులు (కీరమా) బట్టించు పుస్తకమును కలిపవలెను. తేజ 1-8 ల. 0-5-5

కాబోర్లు వల్లం

దోమంను, తాగులను వలె కలిపించును, పాతబొమ్మలను 2-40 కట్టలందు పెట్టు 1-8 ల. 12 మిత్రావరకర్మములను చీమలను పుస్తకములను కలిపించు, పుస్తక చీమలను పుస్తకములను పోగొట్టును. సామువెట్టు:- టి. పావ్ ఆండుకో. 1-11, ప్రింగురప్పిలు, జాడ్జి రోడ్, మదరాసు.

126

స్త్రీజనమునకు ముఖ్యమగుభూషణము.

చక్కనితలకట్టు.

కట్టునలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజముల కోరిని స్త్రీలుందురా?

కామినియా ఆయిల్ (రిబిసరు)

స్త్రీలకు తప్పనిసరి. మెదడునకు పనితెట్టుకారలకును స్త్రీలకును, చప్ప బనియేలేదు. ఉష్ణాధికమయిన తలచల్లబడును, నొప్పిపోవు, బట్టతల బాగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న నుచానన లభించును.

మైనూరు వస్తుప్రదర్శనమున బంగారుపతకము

బహుశయి బడసినది. దీని ప్రాధాన్యము విశేషముల బొగడుట కిదియేచాటును. దీనిక గ్యారంటీ పూచీలు, ఇయ్య నేల, దేశమందంతటను వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడకున్నచో పెంటనే వాడుదు. నిశ్చయముగ నంతోవ మును గడిగింజగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవబడవలదు.

మోద్యుతి:— కామినియా ఆయిల్ అనేగిసప్తడు కొందఱు మోసగాండు ఏదో యొక సామాన్యపు నూనె చూపి “ఇది చాలమంచిది. మిక్కిలి చౌక” అనితెప్పి వారిని కొనుడు తెప్పచున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోతును. ఆ నూనె లలో వారికి మిక్కిలి లాభము వచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టర్డ్ మాక్కు చూచి కొనుడు

ఒక సీసా 1-కి రు 1-0-0. ఏ. పి. రు 0-4-0

8 సీసాలు రు 2-10-0. ఏ. పి. రు 0-7-0

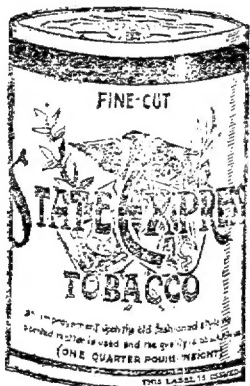
సోలవజెంట్లు, ఆంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్స్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

55, శామ్సన్ స్ట్రీట్ మార్కెటు, బొంబాయి.

మదగాను వజెంట్లు- మెహతాపురహాత్తం మూల్తి, 29, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

హిందూదేశములో సిగరెట్టు పొగాకువర్తకమున
మిక్కిలి లాభకరమయిన వర్తకము

STATE EXPRESS

ఉపయోగించువారికి నంతోషదాయకమై యుండును.

జేరముచేయువారికి లాభదాయకమై యుండును.

నేడే కొని సరకు నిలువజేయుదు

ఆస్టాల్ పొగాకుకంపెనీ లిమిటెడ్, లండను.

అన్ని వోట్ల విక్రయించబడును.

104

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు జగత్ప్రసిద్ధిగాంచిన దివ్యామృతము

నాయువునొప్పులకు పరమామృతము

అమృతాంజనం డిపో 109, సిరికోడ్డు, బొంబాయి. అమృతాంజనం డిపో, చెన్న పురి.

నీచుల (READ)

హీరో ఆయిల్

255

సింలా హీరో ఆయిల్ పెంట్రుకులను వృద్ధిచేయును. పెరిసిన పెంట్రుకులను, ఎట్టిది పెంట్రుకులను నశింపుచేయును. చాలు పెంట్రుకులను అపుడు. మేడన్నును చల్లగానుండును. ఇది బహురమ్యమయిన నునానలతో గూడియున్నది. దీనిని ఉపయోగించువారలకు పూచిన పువ్వులతోటయం చున్నట్లుండును.

గాంకి ౧౦౦ మైలునునంబుచుండిన ఎక్కిలివలనండి ౧ పరిమళమునకు ఒక నువర్త పతకము నిచ్చిరి. మఱియు భావబాడయంబుచుండిన ప్రదర్శనమున బొంబాయి గవర్న. సాహెబు హిజు ఎక్సలెంసు లార్డు వెల్లింగ్టన్. జి. సి. బి.ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రక నిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి ౧౩ రూ. ౧౦-౦. 3కి ౨౦-౦. తపాలాకడ్పులు ప్రత్యేకము. సోలవజెంట్లు:— కాకు అండు కో, సి. పి. టూకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

కైస్తవమతము.

నవ, పూర్వ కైస్తవ నాగరకుల ఆచారములు.

గుంటూరునందు కైస్తవ పూర్వ నాగరకు డిట్లు మా పేర వ్రాయుచున్నాడు:—గుంటూరు లూథరను మిషనుకు సంబంధించిన బేనాడి జేమ్యూ గారి పునరుత్థతిక వివాహము 18 వ తేదీ గురువారమునాడు గుంటూరునందు జరిగినది. జేమ్యూ గారు మాలలు. కైస్తవ మతమును స్వీకరించినారు. వివాహమునకు దాదాపు పాతికవంద మంది కైస్తవులు భోజనమునకు వచ్చి యుండిరి. మాయూగ్ల వృత్త దేశములో మాలలు, మదిగల ఇండ్లమందఱు గారి మామిగల మాలల ఇండ్లలోను గాని భోజనముచేయు రి వా జు లేదు. కైస్తవ మతము స్వీకరించిన వారై న ను వారి బాతి భేదములను పంక్తిభోజనములందు పాటించుచుండిరి. అట్టిది జేమ్యూ గారింట వివాహసమయందు ములమాదిగలకు కులభేదములను పాటించక ఏకపంక్తి కుగ్గురి భుజించుటెంతయు ఆచార విరుద్ధము. మతాచార్యులైన గుంటూరు మిషనువారు కైస్తవులందఱొకటేయని బోధించుచున్నను ఆచరణమునం దీతత్వము కాన్పించుటలేదు. కైస్తవ వనతిగృహమునందు కాపురముండి చతువుగాను కైస్తవులలో కూడ కైస్తవులు నిరుకోడుకొను నయ్యుచేను. మాలకైస్తవులులేను. బాతికుల భేదము పుకారము వారివారికి ప్రత్యేకపుభోజనపుటేర్పాటు అన్నది. మాలమాదిగలలో నిచ్చిపుచ్చుకొనుట అనలేదు.

మాలకైస్తవులను మదిగకైస్తవులను కులభేదములను, పంక్తిభేదములను పాటించకుండదరియు ఒకరి ఇంట్లో ఇంకొకరు భోజనముచేయవలసిన దనియు జేమ్యూ గారు 18 వ తేదీ సాయంత్రమున మిషను జేబాలయమునందు బోధించిరి. ఇదియంతయును వారికి రాసుగనే తోచవచ్చును. తమకు తోచింట్లు, తానుచేయవచ్చుచుగాని ఇతరులను మదిగలకూకు తినుదని వీరు చెప్పటము, పోత్సహించుటయు, ఆ గారనిరుద్ధము, కాత్రునిరుద్ధము, ఘర్షణిరుద్ధము. తమతప్పనకప్పిపుచ్చి ఏదో మాటగట్టుకొన వలెనని కావోజువారిన్ని తంటాను వడుచున్నారు.

నరసాపురం తాలూకా అభివృద్ధిసంఘము

అంధ్రుల కొకవిజ్ఞాపనము.

నరసాపురం తాలూకా అభివృద్ధిసంఘము 1907వ సంవత్సరమునండి నిర్దిష్టముగా పంచేయుచు జవాబాస్త్రియందు విద్యావ్యాపకా కంకణము గట్టుకొని పాటుపడుచున్నది. సంఘమువారు జరిగియేట అంధ్రభాషా గ్రంథములందు, గణితము, చరిత్ర విజ్ఞానకాత్రములు చున్న గు వాఁయందును పోటీ పరీక్షలు జఱుగుచు ఉత్తీర్ణులైన నారీయలుకు బహుమానములనుగూడ ఇచ్చుచున్నారు. పరీక్షకునచ్చు నారీయలు సంఖ్యతో నిమిత్తములేకండే ఘోషావధితి కభ్యంతరము కలుగకుండునట్లు ఆయా గ్రామములందే పరీక్షాస్థల మేర్పాటుపఁబడియున్నది.

ఈపరీక్షలందు ఉత్తీర్ణులైన కొందఱుస్త్రిలు దొరతనము వారి ప్రెమియండుపాతకాలలలో తేరి ధవార్తన మొక్కచున్నారు.

ఇంతవరకే సంఘమువారు 2 వేల రూపాయలను ఈ యుక్త్యులందుకు వ్యయము చేసిరి.

సంఘ కార్య నిర్వహణమున కింతవరకును జరిగిన ధర్మ మే యాధారముగా నున్నది. బహుశకులిచ్చు విషయమునందును పరీక్షలు జఱుపు. విషయమునందును అనేకులు సాహాయ్యము చేసియున్నారు. పరీక్షలకు వచ్చు విద్యార్థికుల సంఖ్య వృద్ధియను కొలదిని వ్యయమును వృద్ధియనుచున్నది. సాంఘికల వద్దనే చందాను వసూలుచేసి కార్యము నిర్వహించుట కప్రయోగముగా నున్నది. ఇంతేకాక కొందఱు విద్యార్థికుల స్వహతులందు వారికి పాతములు చెప్పటకు సంఘమువారే ప్రత్యేకపు టేర్పాటులు చేయూ బాధ్యతఁ దలఁగొని యున్నాడు. కంతి రానున్న కంటులు బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు గణితమునందు శతనీయగ్రంథము నొక దానిని అంధ్రవిద్యార్థికుల కుక నియక్తమగునట్లు వ్రాయుచున్నారు. వాచక లక్షణములను నిర్ణయించుటకు ఒకపత్రిక రాబోవు సంవత్సరమునందు సంఘమువారు జరియింపఁ దలంచుచున్నారు. సంఘమువారియొద్ద నివృత్తున్న దానికంటె పెక్కురకదీక్యము కావలసియున్నది. అంధ్రులచోజనుల యా దాత్యధినియులవలన గాక కార్యము నిర్వహింపఁబడఁజాలదు.

[మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి]

గర్విమానకాలమునందలి ప్రభావాదుల విస్తృతముల
వలె రానుమోహముల విస్తృతముల నిరుపయోగ మైనవి. వాటి
కా స్వాక్రొత్తియగు ముద్రాక్షరాలా సాధనా స్వాక్రొత్తి
యగు నిరుపయోగము 1827-8 సంవత్సరమునందు కొన్ని
నిరుపయోగ విస్తృతములైనవి. ఆ నిరుపయోగ ఫలములు
వర్ణముచింత:

[13 వ పేజి చూడము]

చిత్ర వార్తలు

భార్య భర్తలు.

భార్య.— ఏమండి తక్షణము మీరు బల్లమీదనుండి కాళ్లు తీసివెళ్ళండి అని భర్తగారు నరచెను.

భ.— ఏమే తరీతిగా నాకాళ్ళాపించగల మానవత్వము ప్రపంచమునకొక్కటిమాత్రమేకలదు నుమా అని ఆతడు గంభీరముగా ననెను.

భా.— ఆవ్యక్తి ఎవరు?

భ.— రోజున్న భిన్నముగ వ్యక్తికట్టి యధికార మెక్కడ నుండి కలుగును గాననే నీయాళ్ళకు బద్ధుడవై బల్లమీదనుండి కాళ్లు క్రిందవెట్టితిని.

భా.— సరే—మీ శిరస్థితమున కేమిగాని క్రొత్తగా మార్చి ను వాయించిన బల్లగాన పొడ్రోపునను నామరకతో నేట్లు గట్టిగా చెప్పితిని. మీ తోడ వెద్దవ్యాఖ్యాన మాంభించితిని. నేనెచెప్పినను బాగుగోరి చెప్పెదనుగాని మీగోరి చెప్పను. అదదానిమాటయన్న సంత అతడుగా నుండును. అది పురుషుల కంటికి నలుగురులకు, స్త్రీలపూసలకు కనబడను గాననే నాకు దానిని ఎల్లవి నతిపెట్టు నజుమయాచెదను. ఇరల వీరందరు పెద్ద పెద్దపేరులవారే. క్రిందికు చదువని మూర్ఖులకు చడవుకొన్న మూర్ఖులకు నీవినయమున భేదముగపడుటయేలేదు. మానవాళియు లభించిన నుకల నర్థాంగినిగా మాడక అన్నాముగయూ మగవాడు తరుకునీ యెగునా?

భ.— మహాసమున కంటినిగాని నేను విన్నప్పుడు నట్లు మాడలేదని నీకెరుగరా?

మిత్రులు.

ఓ. మియంట నెందరు నపుకరు నుండురు?

రెం. నిరుడు 18 గు యండిరి.

ఓ. అన్నా 18 గురు నపుకరులను నీ వెట్లు భరింప గలిగితి?

రెం. వారిలో 17 గురు నంటబాండ్రే వారిలో నొక్క యును గూడ 5 కోజులకన్న ఎధికముగ మియంట వనిచేసిన పాపమున పోలేడు.

అమెరికాలో మెడ్డుఅజానాక గట్టును గుర్రపుసంఘములో పెన్నుడువీగిపోలేదు. దానిసంతతి 5 లక్షలు క్రిపంచమునకలవు. దీనిమొదలు 10000 పానులకొకవందగాను కొనెను. 1905లో పంచెములలోదానిసంతతి గుర్రముల గెలిచి సంవత్సరము 44 వేల పానుల వచ్చినది. ఇందు 17040 పానులు వచ్చినవి 65 సంవత్సరము జరిగినవి. న్యూయార్కులో దీనిసంతతి అదగురము 1100 పానుల కచ్చుబడెను 15 సంవత్సరము 10000 పానులకచ్చుబడెను. ఈమెడ్డుగుర్రము 26 సంవత్సరముల క్రితము ఇంగ్లాండుదేశమున పుట్టినది.

జనాను మాటకములు.

జనానులో పరిశ్రామే వృత్తిగానలగారిని గౌరవముగ మాడరు గాని వారిలోగూడ గౌరవించుటయే కావలయును. ఏదైన నాటకములు వారు నడపినను గౌరవనీయో కనీసము 28 కోజులైన నకునుగా ప్రదర్శించిన గాని ఏ నాటకమున నుగియదు. అట్లు 28 కోజులైన పరిచేసినవలయును. సిద్ధుడగుటనికి 260 పానులు నుట్టును. బామామను సామనకు 1500 పానులు వచ్చునుగాని ఆకడే యే సామనలకుధరింపవలెనో ఆ సామనలకు వలయుదున్నులు మొదలగువానినన్నిటిని ఆకడే సిద్ధపరుచుకొనవలసియుండును వారికిల పొచ్చుగానుండును.

తెలుగు వైకి లేవపు పరిజనము ఒక్కలకు లాగుదురు. అట్లు లాగుదురు పదములకు నప్పముగ కనబడుచుండురు. మార్గంగిగాని గాయకులందఱు తెలులలోపలనే యుండురు. పాత్రిభాగముల నందించుటకు వలచున్నవెనుకు చాప చాటుల నూర్చుండును. వేషములు లేము గదియండి రంగస్థలమున కొక వజ్రలేన యుండును. గురు నున్నును నొక తెలు యుండును. పాత్రిభాగముల రంగస్థలమునకు వచ్చునపుడు ఆ తెలు వారే తొలగించుకొని దావలసియుండునుగాని వెద్ద పాత్రిభాగము వారికి మాత్రమే మొక కరిజనుడుండి తెలు తొలగించును ముద్ర సిద్ధుల కిద్దరేనీ పరిజనము లుండి తెలు తొలగించురు. పాత్రిభాగములకు మనోహరముగ నుండినపుడు కరతాళధ్వనులు మున్నగువానిచే నధ్యక్షులు వారి కుత్సాహమును కలిగించును. స్పృహను దేశమందు నలుల నానాహతుల నొకరియరికి నొక విధముగ జపానులోగూడ పాత్రిభాగముల కుత్సాహముల నొనర్చెదరని జపాను నాటకరంగమును గూర్చి ఎం. సి. మార్కసుగారు వ్రాసెరి.

నూతన దంపతులు భూస్వామి.

ఒకరహస్యస్థలమున నూతనదంపతులు సంధ్యకేళ మంద మాతమున కానందించుచుచేయునట్లుకొని యుల్లాసకరములగు మాటలు చెప్పుకొనుచు మెల్ల మెల్లగనడచివచ్చు చుండిరి. ఆప్రదేశముక భూస్వామిది. ఆతడానయమున కలు కొకత్రక్క దారినివచ్చెను. తనప్రత్యేక స్థలమునబాగు సుంచరించేలినని అని కాగ్రహము కలిగినది.

భూ. మీకు చదువురమ్మనా?

యమవతు. బాగుగాచదువులను ఏమిచదువలెను?

భూ. ఆరోడ్డుమొదట బల్లమీద నేమి వ్రాయబడెనో చూచితిరా?

యమ. ఆ చూచితిమి. రహస్యస్థలముని వ్రాయబడియుండెనుగాననే మేము పరులసందడి కెత్తకొనగోరి యిటువ చచ్చితిమి.

విక్టోరియా కాసుచరిత్ర

క్రిమియా యుద్ధము జరిగినపుడు విక్టోరియా చక్రవర్తిని గాను ఆ మెధర్తమును ఆశోకించి నేనాను నాకాదేశము లోతి నుగ్రధతతో పనిచేసినవారికి బహుమాన మిచ్చుట కిక్రానే యుత్తమమైందని నిశ్చయించిరి. ఇది ఇయముతో చేతు బడును. గాని ఈతరక జలము బడసినవారికి సామాన 60 పానుల వరకునుగూడ వెచ్చ ను యిచ్చుటను. దీని నామోనాను ఆల్బు థ్యరాజుగారే వ్రాసెరి. మాకాంకు నరక సంఘమువారు మొదట నా నమోనావ్రాకము దిమ్మకట్టిరి.

పెండ్లిపెద్ద నేరము.

ఆంగ్లదేశమున ఆంగ్లవర్ణులలో అజానాను కలాకాలలో విద్యాభ్యాసము చేయుచున్న వారిలో నెవ్వరును పెండ్లి అదగుదను. అట్లువివాహము చేసకొనినవర్ణులు నభ్యుతమ గో అజాపురు. అట్లు పెండ్లిచేసినవారు నవ్యుతమరగానవ భవమున కలాకాల కొకవెండిగిన్నెను ఇచ్చువలెను. అతడు 25 పానులవరకును చెల్లించినచో నతడు గౌరవనభ్యుడగును. కాని అనివాహితులకు నభ్యుతమగల స్వాతంత్ర్యములన్నియు వారిని కుండవు.

జర్మనీలో జంగనలేక క్లబ్బు అను నొకక్లబ్బు కలదు. ఈక్లబ్బులోని భర్తలైనవై వివాహమునడగోరు చున్నారని తెలియగనే క్లబ్బు అధ్యక్షుడు విచారణకర్తగా విచారణ జరుగును. ఆవిచారణలో నిందితులు వాదించవలెను. అతడవాద సామర్థ్యమునబట్టి అతనికి 20 పానులకు తక్కువగా కుండను. 200 పానులకువరకు, అపరాధమును నిధింతురు. ఆసామ్యునో విందుచేసెదను. అనిందుకు భర్తలందరును సంతాన మానకములకు కనకములవదాల్చి కచ్చెదరు. విందారగించిన పిమ్మట వారందరి ఎదుటను అధ్యక్షుడు ఆతనిని తొలగించి తిరు తీర్మానమును చదువును. అపుడు భర్తలందరును ఏమియు అతనిని సాగదావెదరు.

గ్రంథకర్తనిమర్శకుడు.

వి. మీరు గ్రంథముల వ్రాసి చాల భవము వార్జించితిరి. కాని మీ గ్రంథములలో నొక్కటియును కలకాలము నునునట్లు మీరు వ్రాసలేదు.

గ్రం. నిజమే కావచ్చును. నాచిరుకు ముఖ్యమా? నా గ్రంథముల బ్రతుకు ముఖ్యమా అని ప్రశ్న పరిగనపుడు నేను తన్ను మాత్రమే భర్తయు లేవనిచే నిశ్చయించి నా గ్రంథముల బ్రతుకును పొడిచినలేదు.

నరకుడు—గుమాస్తా.

ఒక వర్తకుని కుమార్తెను నాని గుమాస్తా ప్రేమించెను. కాని ఆ గుమాస్తా భగవతుగాను. అయినను ఆతడు తనకా పిల్లనిచ్చుని వర్తకుని నకుగ సాహసించెను. “మీకులేను. మీకు లేను. నీవు భగవదవైత నెటులుండెడివో గాని ఇప్పుడా ప్రసక్తి కనకరాదని” వర్తకుడు నివర్ణుగా చెప్పెను. మరి కొన్ని నెలల కాలమునా కనకరాదనుడ పోయెను. వర్తకుని భవమునాడ మాయమాయును. పిమ్మట ఆ మెరికాయండి అతని కొక రింతివార్త వచ్చినది. “నేనుపుడు చాల భవమునడవైతిని కాని మీవనిని కుమార్తెకు వివాహము చేసకొన న్నితిలో లేను” అని అందున్నది.

భారతీయ విద్యార్థులయొక్క స్నేహితుల సంఘము:— ఈ సంఘమువారి ఇంగ్లాండులోని భారతీయ విద్యార్థుల లోపములకు ఇండియా దొరతనమువారి కెఱిగింప తీర్మానించిరి.

ప్రపంచవార్తలు

హార్నె నేలో 6 ప్రాథమిక పాఠశాలలలోని విద్యార్థులు 1000 పానులను యుద్ధనిధియందు నిక్షేపించిరి.

హార్నె పురపాలక సంఘమువారు పీఠులలో బల్లలను స్థాపించుచేసి గాయములుకలిగిన నైనికులకు మాత్రమే అని వానివైని జిలాసమును వ్రాయించిరి.

ఆంగ్లదేశమున కింగ్సుటేనుకొల్లడను దొకనైకు వెద్యకాల ఏర్పడుచుండినది. ఈవెద్యకాలకు విశిష్టకువచ్చిన వారిలో యువకుడగు నొక కాల్వరలకు 119 గుండ్ల గాయములు కలిగినవి. ఈ 119 గుండ్లకు తీసివేయబడెను.

కుద్ధ వాయు యంత్రములు నైకులకు పంపబడినవి వీనిని భరించి వారికి కమనాయుధమొగమున బాధ కలుగదు. ఈ యంత్రములు లేనివారు చేతికములను కడిపి దాని మీద సబ్బురాచి దానితో నుట్టును. విగియబట్టిన ఎడెల విను వాయువు బాధ యుండదు.

యుద్ధమారంభమైన పిమ్మట నేలలో చేరవండ కప్పించుకొనుట కాంగ్లదేశమున 160000 యంది ఇండ్లనువిడచి గనులలోనికి పోయి చేరిరి. ఏలగు నకులపనికాంపురీ నేలలో చేరనక్కరలేదని నిబంధనముగలదు.

ప్రాన్సుదేశమునందు యుద్ధములో పనిచేసిన గుర్రములకు మెడలో ఇత్తడిబిళ్ల కట్టెదరు “ఈ గుర్రమునకుక ఫలా నాయుద్ధములో పనిచేసినది” అభిశ్రమిడ చెక్కబడును.

క్రిమియా యుద్ధమునందు ఆంగ్ల నైనికుల గ్రీను ఓరీక్లబ్బులలో యా దేశీయులు జూని ఆని పిలచెనువారు. ఇప్పుడుగూడ నలోని కాలో నాంగ్ల నైనికులకు గ్రీను ప్రజలు అటులే పిలుచుచున్నారు.

శ్రీ బార్జిచక్రవర్తిగారి బకింగుహము నాజుండిర మన ప్రేక్షకుల గ్రంథములు బహు భద్రముగ నుంచబడెను. ఒక్కొక్క గ్రంథము పూర్తికాగానే దానిని లార్డు జేంబులైకు గారు భద్రపరచి మరల నొక కొత్త గ్రంథమును దాని సొనమున కుంచెదరు.

ఆంగ్లదేశమున బోరావ్సువెల 25 పానులు. బోరింగ్ ఆసిడువెల 48 పానులు. జర్మనీలో బోరావ్సువెల 100 పానులు బోరింగ్ ఏసిడువెల 180 పానులు.

గిల్బర్డువారి 25 గురు శ్రీలను పోలీసుభటులుగా నయమించిరి. కాని వారిని క్రిత్యేక కార్యముల క్రింద నియమించెదరు.

ఫ్రాన్సులో బామామను తీయుటకు బర్మాలో చీనా బాగున ఇండియావారున 8000 మంది పనిచేయుచున్నారు.

సుభాషితములు.

యెద్దోవకరణముల నిర్మాణముకొరకు ఆహారపదార్థముల నిర్మాణము నడపబడుచున్నది. కాన శ్రమి వ్యవసాయపు పనులను పునఃపునః యుద్ధకార్యములను నిర్వర్తించవలెను.

ఉచిత కాలము వాడుక సుధి చేసకొనుట క్రియ యుద్ధమున సంకల్పించుటయే యగును.

ఉపన్యాసకు ధువన్యాసముల చదువ వచ్చును. మక బోధకుడు మతబోధకు వ్రాసి చదువ వచ్చును. కాని సాక్షి మాత్రము తన సాక్ష్యమును వ్రాసి చదువుటకు వీలులేదు.

విజయమునకు కానుక నీవనంతకు విరియొగింపకు పోకుట కొద్ది కొద్దిగ క్రమస్థాయి కలిగించువారి మరణించుట వంటిది.

ఒకని కాదాయమెంతి యుండినను తన కుటుంబ పోషణమున కభ్యుతనరమును సంకల్పకే వ్యయపరుపవలెను. కాని అధిక భవన్యములు చేయరాదు. అట్లు చేసినవాడు దేశభవమును కొల్లపుచ్చినవాడగును.

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్రపత్రికాచరిత్ర	3-4
ఇతరవార్తలు ప్రపంచవార్తలు	5
ప్రధానవార్తలు.	
ఇరువది యెడవ కృష్ణామండల సభ	6
ప్రకాశానంద సరస్వతీ స్వామిలవారు	7
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విశేషాంశితవార్తలు	8
కృష్ణామండల సభ	9-10
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రామము	11-12
కురికి పచ్చెనా?	13
విశేషాంశిత విధ్యుత్ కలులు.	14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 22-వ తేదీ

శనివారము.

ఇరువది యెడవ కృష్ణామండల సభ.

ఇరువది యెడవ కృష్ణామండలసభ గుడివాడలో మొన్నటిదినము సమావేశ మయ్యెను. గా॥ కేశవపిల్లెగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుత జర్వతనెని మల్లిఖార్జునుడు గారు స్వాగతోపన్యాస మొనర్చిరి. వీరి యుపన్యాస మాండ్రమున వ్రాయబడినది. వారి యుపన్యాస మాంగ్లమున రచింప బడినది. కేశవపిల్లెగారు రధ్యక్షత వహించుటతోనే వారి యుపన్యాసభాష యేది యగునా యను చర్చ పాడనూపెను. అనేకులు వా రాండ్రమున నుపన్యాస మొనర్తు రని యాలోచించుచుండిరి. కాని తా మాండ్రమున ప్రయత్నింప నందుటకు పిల్లెగారు కారణమును సూచించిరి. తమకు వ్యవహారమునకు గావలసిన కొలదిభాష బూత్రము నచ్చుననియు కావున మాండ్రమున వ్రాయలేదనియు చెప్పిరి. సభ్యులు కోరగా ఆంధ్రముననే యుపన్యసించిరని మా విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నామ. ఏదీతేక తా మాంగ్లమున వ్రాసియుండియును గూడ గా॥ పిల్లెగారు ప్రజాభిప్రాయానుగుణముగ నాండ్రముననే యుపన్యసించుట ప్రశంసనీయుము. వీరి యుపన్యాసములోని యితర విషయములను విమర్శించుటకుముందు నీరు చెప్పి రని మావిలేఖకుడు వ్రాసిన మరియొక సంగతి వివరింపవలసియున్నాము. పిల్లెగారు తమ్ము నితరులు ఆంధ్రులనినను ఆంధ్రులనకున్నను తమబిడ్డలను మాత్రము ఆంధ్రులుగా నంగీకరింపక తప్పదని చెప్పిరట! ఇట్టికి జవాబుదాకీకల యేయాంధ్రుడును పిల్లెగారిని అనాంధ్రులని వర్ణించలేదు. ఆంధ్రోద్యమమునకు వారి యట్టి దృఢనాయకులుండవలయుననియే యెల్లరును కోరుకొనుచున్నాము. ఆంధ్రమండలముల సేవకు వారు తమజీవితమును ధారవోసి జనిచేసియుండ నా రాండ్రులు కారని యనువారును నుండరు. వా రాండ్రులు కారని యెవ్వరైనను ననినను వేయినోరుల నాండ్రభూమి అట్టిహోటను ఖండింప సిద్ధపడియున్నది. పిల్లెగారికి ఆంధ్రోద్యమముకల్లు గల యభిమానము తరువాత విచారణీయుము. ఏ రాంధ్రోద్యమకు స్వాగత మిచ్చువారలలో ప్రథములలో

చేరుదురనుటకు సందియము లేదు. ఆంధ్రోద్యమము ఆమోదనీయం బనియు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం బవశ్యసంపాదనీయంబనియు వీరనేకవర్యాయములు హృదయపూర్వకముగా తెల్పియున్నారు. మొన్నటి యుపన్యాసంబునను నీవిషయములనే స్థిరపరచినారు. ఆంధ్రరాష్ట్రవిషయమున నెప్పటియట్టు లెఱురల సర్ధాంగీకారపక్షమే యవలంబించినారు. కాని ఈ వర్యాయము అర్ధాంగీకార మనుచానికి ఇది యర్హముని కొంతవరకు స్పష్టపరచినారు. మా యెదుట నుండు ను పన్యాసమున నొక కొన్నివాక్యము లున్నవి. రాష్ట్రవాదుల దేశాభిమానంబును గురించియు నుద్దేశములను గురించియు తమకు గౌరవము కలదట! అయిన రాష్ట్రవాదముయొక్క యవసరమునుగురించి భిన్నాభిప్రాయములగు వాటియొకల రాష్ట్రవాదు లుదారముగా నుండవలసిన దని కోరవచ్చునట. మనదేశములోని పరిపాలన విభాగ సాకార్యాదికములను మరియిట్టి యితరవిషయములను ముందునకు వదలి అన్నిభావలవారును చేరి ఏకగ్రీవముగా కోర్కెలను కోరి బ్రటిషుసామ్రాజ్యమున నితరరాష్ట్రములతో సమానత్వమును సంపాదించి తలెత్తికొని తిరుగుట కాలోచింప వలయునట! మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు మనకు స్వపరిపాలన పూర్ణముగా కలుగువరకును ఆంధ్రరాష్ట్రప్రశంస తే బనిలేదని పిల్లెగారు రాండ్రమున చెప్పినట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఇంతనిష్కర్ష గా పిల్లెగారు చెప్పినను చెప్పకున్నను రాష్ట్రసమస్యనేదేని యొక రీతిని త్రోసివేయుటకు వారు ప్రయత్నించినారనుట నిక్కవము. వా రిచ్చిన కారణము నాలోచించిన యెడల వారి వాదముత యాధారము కలది కాదనుట స్పష్టము. అన్నిభావలవారును నైకకంఠ్యముగా చేయవలసినపని యెంతో కలదనుట గా॥ పిల్లెగారితోగూడ మేమును సంగీకరించుచునే యున్నారము. కాని కలసి పనిచేయుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రప్రశంస యెట్లడ్డము రాగలదో మేమెరుంగము. ఇది స్థానికవిషయము. ఆంధ్రులకో లేకున్న వానినుండి ప్రత్యేకితులుగానున్న ఇతరులకో అల్పహృదయములు ఆరోపించినం దప్ప ఆంధ్రరాష్ట్రప్రశంసవలన కీమ రాగల దని చెప్పటకు రాజు. మన యభివృద్ధికి భాషాధారక కార్య పరత్వ మనసర మని మనలో మనము హృదయపూర్వకముగా సంగీకరించియును గూడ ఏ స్వల్ప సంఖ్యాకులకో ఏ స్వల్ప హృదయాలకో చిన్ని ఘర్షణలు అనివాద్యము లైనవి కలుగు సనుభయమున వెనుదీయు చుండినచో నా పెద్దలాభముల అవి వచ్చిన యప్పు డెట్లు జీర్ణించుకొన గలమో యర్హముగట లేదు. అల్పవిచారములు పనికిరాని పనియు వాని నెప్పుడును పెట్టుకొనగా దనియు మే మనువారము కాము. కాని మహాఫలములు కోరునప్పుడు వీని విచారణ కడపటి స్థానము నాక్రమింపవలసి యుండును. ఆధారమాత్రముల నాలోచించి ఆదర్శదర్శనముచే సుత్సాహమతులమై పని చేయనియెడల మహాఫలము లెప్పుడును మృగ్యములు కాకమానవు. వృద్ధు లయ్యును యౌవనోత్సాహమునే యెల్లవిషయములందును చూపుదురను ప్రఖ్యాతిని వహించి యుండు గా॥ పిల్లెగారి సందర్భము నాలోచింతురుగాక యని కోరు

చున్నాము. అంతేకాక పిల్లెగారు రొకప్పుడు యుద్ధమారంభమైన పిదపనే గా॥ బయ్యూ సరసింహేశ్వర శర్మగారి యాధిపత్యముక్రింద జరిగిన యొకానొక సభలో శర్మగారు ఆర్థిక సమస్యను దీర్చునట్లైన నేడే ఆంధ్రమండలమును సంపాదించవచ్చు నని చెప్పిన పల్కులు జ్ఞాపక ముంచుకొందురు గాక యని వేచుచున్నాము. గా॥ పిల్లెగారికిని ఆంధ్రమండలములకును విభేదము కల్పించు నీ సమస్య నింతటితో విరమించుట యుక్తము. పిల్లెగారి యుపన్యాసమున నితరాంశములు విపులముగా జర్చింపబడలేదు. మండలాంతరమునకు తేరినవారగుటచే వీరు మండల విషయములపై విమర్శ యెంతో యెత్తుకొన లేదు. పంచాయతులను గురించియు వలస కూలీలను గురించియు, ఆరోగ్య వసతులను గురించియు వారు చెప్పిన మాటలు గమనింపదగి యున్నవి. వలసకూలీల విషయమున వారు శాసనసభలో తెచ్చి సత్రిర్మానము త్రోసివేయబడుటను విచారించనివా రెవ్వరును లేరు. కావున కృష్ణామండల సభవారు వారి తీర్మాన ఫక్కిని తీర్మానము చేతురనియు ఆంధ్రదేశ మంతయు పాటుపడి వారికి బలము సనుకూర్తురు గాక యనియు విశ్వసించుచున్నాము. తమ ప్రజాహిత జీవితకాలము నెల్లయు పంచాయతుల కొరకు వ్యయము చేసిన పిల్లెగారు గా॥ బామచంద్రరావుగారి నీటివసతి బిల్లును బలపరచక యుండజాలరు గదా. అయిన గా॥ కేశవపిల్లెగారు రెండు యభయ మిచ్చినను కార్యరూపమున మాత్రము ప్రభుత్వోద్యోగులు మిక్కిలి తక్కువ ప్రతిఫలమును మనపరిశ్రమకు చూపుచున్నారని వ్రాయక రష్ట్రనందులకు చింతిలుచున్నాము. కార్యక్రమము త్వరచేయుటకు మన గౌరవనీయ సభ్యులు ఈ పంచాయతుల విషయమున నికను పాటుపడవలసియుండు రని మా నమ్మకము. ఆరోగ్యవసతులకు గా॥ పిల్లెగారు ప్రజలనే ప్రబోధించినారు. ఈ ప్రబోధము ఆహ్వానసంఘాస్యతుల యుపన్యాసమున గాఢతరముగా కానవచ్చుట ప్రశంసనీయుము. వారి యుపన్యాసంబును ప్రాస్థితరమేయైనచు వారు ఎరువును గురించియు తోటపైరులను గురించియు, పశువులను గురించియు ప్రైమరీవిద్యను గురించియు బహుచక్కగా ముచ్చటించి యున్నారు.

తెలంగాణము లేనియూర భుజింపరా దుకరీతి పాత కాట లేనియూర కాత్తర చుండరాదనుకొని రయతులు పాత కాట లేనియూర చంపావేసికొనిగా ఎకరమున కింతయని ఏర్పాటుచేసికొనిగా పోలిరైతును విద్యావంశమునై మెలగి తన దున్న పశువునకును తనకును కృత్యానికలదని లోకమునకు జూపి తనవృత్తికి కన్నెడెప్పుగాక.

ఈ మాట బంగారుమాట గాదా !

ప్రకాశానంద సరస్వతీ స్వామిలవారు.

పూర్వార్థమున శ్యామ.జి. రామారావు గారను పేరంబరగిన ప్రకాశానంద సరస్వతీ స్వామిలవారు నేటిపాఠశాలమున నిర్వాణముంది రని తెలియజేయుటకు మిక్కిలి చింతిలు చున్నారము. ఈ దక్షిణరాజధానిలో నూతన వికాసము లెల. ఎత్తిన మొదటిదినములలో బి.ఏ.పరీక్షయం దొక్క శాఖలో మాత్రము తేరవలసి యుండియు ఆశాఖనుగాని తరువాత విద్యాధికు లెందరో లేకుండిన దత్తమండలములలో తమ కభివృద్ధికిగల సౌకర్యములనుగాని లక్ష్య పెట్టక చేత ద్రవ్యము అరువదిరూ

పాపములను యుంచుకొని సాహసమున జపానునకు
వర్తించున నేర్పుకొనినచు నుద్దేశమున ప్రయాణ
మై పోయిన యావను డిశ్వానుజీరామరావు. ఈత
డెన్నియో ప్రయత్నములతో భోజనవస్త్రములకుం గూడ
నిక్కట్టులబడి విద్యనేర్చునట్టి అప్పటిలో తగిన ప్రో
త్సాహముకలుగ మిచే బాంబయిలో కొంతకాలము
మిక్కిలి పరిమిత పరిస్థితులలో పనిచేయువాడయ్యె
ను. అట్లుకష్టించుచు కాలము గడపుచుండ నీతనికి
భార్యవియోగము సంభవమయ్యెను. చిన్నతనము
నుండి వైరాగ్యసత్వమున నధికదృష్టిగలవాడగుటచే
నీతడు కొంతకాలము రామకృష్ణమఠమున బ్రహ్మ
చారిగనుండి తనశక్తిని పరీక్షించుకొని వారాణసి
యందుభాస్కరానందమఠమున సన్యాసము పుచ్చు
కొనియెను. బహుశాలము యోగాభ్యాస మొనర్చి
గురువుల యాదరణకు పాత్రుడయి వారి పీఠప
మతాధికారము వహించు నర్హతగల వాడయ్యెను
తన సన్యాసము దేశమున కుపయోగకారిగ నుండ
వలయునని యెంచి యీశకు కలకత్తా, బాంబయి,
బంకిపురము మున్నగు ముఖ్య స్థానములలోని
మన నాయకులను సందర్శించి ఈ నగరమున
కేతించెను. ఇచ్చట తాను స్వయముగా కొంత
దేశచరిత్ర, అర్థశాస్త్రములను గాని రామచంద్ర
రావుగారు మున్నగు వారల సాహాయ్యమున నభ్య
సించుచుబహిరంగాయకాదుగా పురోహితుల
శిక్షణకు గాను శాసన మూలకముగా చేసిన పని
తాను బోధమూలకముగా చేయ నాలోచించు
చుండెను. తగిన ఏర్పాటులను గూడ నిర్ణయించు
కొన బ్రారంభించి యుండెను. కాని కాలగతి
వలన నాతనిని వేధించుచుండిన యుట్టుసము నిన్ను
టి సాయంత్రమే తలచూపి నేటి తెల్లవారులోపల
నాతనిని వాతవైచుకొనినది. ప్రకాశానందుడు చే
సిన మహాత్కారము లేమియు లేవు గాని ఆతని
వట్టుదలయు ఆతని సాహసంబును ఆశ్రమము
స్వీకరించిన కనుక ఆతనిభక్తిసామనస్యంబులును
అన్నిటికంటెను నెక్కువగా నాతనియందు కన్పట్టిన
సేవాసక్తియు దత్తమండల యావనులకు ననుకరణీ
యంబు లయి యుండినవి. ఆవల గోదావరీనంద
లంబున నా పెదబాపయ్యను నీవల దత్తమండల
ములలో స్వామిప్రకాశానందసరస్వతిని నొక్క
పోల్కిని పేర్కొనవచ్చు ననిన ప్రకాశానందుని
నిర్వాణమువలన నాంధ్రదేశమునకు కలిగినవ్యము
అర్థముకాగలదు. ఆతనియాత్మ ఆతడు పెట్టుకొనిన
పరమానందగీతముగాక యనియు నాతని తేజస్సు
ఆతడు తలపెట్టిన మార్గంబున నాంధ్రలోకమును
నడపింపగలుగునగాక యనియు సర్వనియామకుని
ప్రార్థించుచున్నారము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రాంతపులు.

మరల దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రాంతపులు విషయమున
కొంతకాలము కలిగియుండుట విచారకరము. ప్రాంతపులకు
వ్యక్తులుగా సిరాసింసుయకొను సభికారు దక్షిణాఫ్రికాలో
లేదు. ఇహంసా పాటుగాక ఇల్లుకాకలి చేసికొనుటకు పీట
లేదు. ఇది నాగరక దేశములలో నుండదగిన నిర్బంధముకాదు.
అయినను కడదినకాలపు దక్షిణాఫ్రికా యెరోపియను తిద్దాని
కాసనముదాయమున నుండనిచ్చినారు. దీనిని తప్పించుటకు
గాను దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి పనిచేసికాదు. గనుల
కమిషనరుగారు ప్రాంతపుల సిరాసిని తమ పేరట పెట్టుకొని
వచ్చునని నియమించినారు. మఱియు నీటనుండ ప్రాంతపులకు
కలిగియున్నది. వ్యాపారసంఘములు కాసనముల ననుసరించి
వ్యక్తులలో చేరకపోవుటచేత మనఃకాని సంఘములుగాతేరి ఏ
అంబరు అందు కంపెనీఅనియో పేర్లు పెట్టుకొని సిరా సింసుపా
దించుచున్నారు. ఇది కొందరు దక్షిణాఫ్రికా యెరోపియను
లకు గిట్టలేదు. సంగతులు విచారణకు వచ్చినవట. ప్రభుత్వము
నా రాజ్యాధిపతులనున్నరట! గతికాలపు విరోధియనుల
దృష్టిలో కాలోచింతురని భయమును కొందరుమాపి పన్నా
రట! అట్టిదృష్టిని దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు రానీయక
యందుగాక యనియు 1914-ర సంవత్సరపు సమాధానమున
కనుగుణముగా ప్రకటించి సర్వరాష్ట్రముల గౌరవమును
నిలుపుదురు గాకయనియు కోరుచున్నాము.

వృత్తాంతములు

భూకంఠములు:—నిన్నను సింలాలో రెండు భూకంఠ
ములు సంభవించినవి. ప్రథమ కంఠముయొక్క చాల తీవ్ర
మైనది.

వి. జి. పేటలు గాక:— సామాన్య కాసనసభలో
బాంబాయి తరపున సభ్యత్వ మొందనున్న వారిలో వి. జి.
పేటలు బాంబయి గాకొకరుగా జూలై నెలలో నెన్నబడుదురు.

ఉదకమండలపు వార్తలు:—నిన్నటిదినమున గర్రురు
గా రిటకు విచ్చేసిరి. నేటి యుదకమున నూమూలుప్రకారము
ఫిరంగులు కాల్పుబడెను. ఈవారమున గర్రు మెంటుసభ్యు
లంద రిటకు విచ్చేయుదురు.

బ్రిటన్ మాసకన్య పురాణము:— ఈదావాలో ప్రతివా
ది తరపు సాక్షులిద్దరు పోలీసుస్టేషను వద్ద తాము పిలువబడి
రని చెప్పిరి. ఇద్దరు సి. వి. డి. ఆఫీసుకు వారి వాక్యాలు
ముఖత వ్రాసికొనిరి.

నెయంటుబాన్ వైద్యసహాయ సంఘము సింలా:—
ఫిల్లి కా ప్రభువులకు ఆర్. వి. లాలాశాలు మల్లాను సింగుగారు
ఎనిమిదివేల రూపాయలు విజయగల వైద్యసహాయ మో
టారుబండ్లను, గాయపడిన భారతీయ సైనికుల ఉపయోగము
నిమిత్తము సంఘమువారి కొసగిరి.

అమెరికా మాసపత్రిక రాకుండ నిషేధించుట:—
"ది ఓపెన్కోర్టు" అను అమెరికాదేశపు మాసపత్రిక 1916
సంవత్సరం ఫిబ్రవరి చందమునండి తనవారి సంచికలలో జేసిని
యిండియాను తీసికొనిరాకుండదని రాజప్రతినిధిగారు ప్రక
టించిరి.

మహాసాధు సంఘపరిపాలన సభ:— విరోహముచే
సంగ్రామమున మిక్కిలిచుండలివారు గొప్పవిజయము నొందినం
డుటకు సంకల్పిలి వ్యాససహస్రనామని పాఠశక్తితోటలో చిన్న
య్యముదలియూరాస్వామిగారు శత్రుపాష్టులు పూజగావి
ది 50 మంశాధులకును, 100 మందిపేదలకును, ఇంకఇతరుల
కనేకులకును తృప్తికరముగా భోజనముల పెట్టెను. గర్రురు
జనరణగారికివాడైన తెలుపబడినది.

బర్మా హత్యకేసు:—యూన్ 15-న తేదీకాకు ఎన్.
మెక్లియర్ అను అమెరికాదేశస్థుని చంపివారిని పట్టుకొనబడిన
బాబేయను అను ఒక బర్మాదేశీయుని తగినపాత్రము దొరక
నందున పోలీసువారు విడిచిపెట్టిరి. హత్య జరిగినప్పుడు బోన్సు
అనునానదీలో నుండెనని చెప్పబడిన కుపాకి యొక్క
యంతు దొరక లేదు. బోన్సుకు ప్రతికూలైన సాక్షులను
విచారించుటకు పోలీసు వారు వారివందని రిమాండులోనుంచెరి.

బర్మానీటి "హైయూసింతు":— "హైయూ సింతు"
అనునది నీటిలో వెళునుట్టి ఒకవిధమైన కుంగ. ఆదితేవుల
లో నుండిన పడవల రాకపోకలకు చాల ఇబ్బంది గలిగించు
చుండును. బర్మాలో నుండు "హైయూసింతు" విషయమై
యేర్పరచిన ఒకవిల్లు ఇండియా దొరతనమువారి విచారణకు
వచ్చినది. బర్మా కాసనసభవారును బర్మా దొరతనమువారును
దీనిగురించి చాలకాలమునుండి యోచించి యుండిరి. సింహ
ముకు పోరా దీవులవారును దీని విషయమై యోచించవలసి,
యన్నారు.

రిటాల్వంట్ కట్టకొనబడుట:— పోరాల్వంట్ పోలీసు
స్టేషను(కలకత్తా)లోనిచిక్కిన సమాచారము తెలియవచ్చెను.
బ్రిటిషులు వైషక అకవారలు ఇరువురు పోరాల్వంట్. బ్రిటి
లాలువైషనును వెంటదరును నాతికు కేసులవయ్యు చిట్టాసు
రోడ్డువైపుకు పారిపోయెను. పీటుకనిస్టేబులకు బ్రిటిషులు
క ఆరెన్సుచేయగ నాతని జేటునం చొకరినాల్వంట్కుండెను.
దరివాల్వంట్ తన జేటుగాని కట్టుకట్టినదియు తనకు తెలియ
ఆని బ్రిటిషులు స్టేషనులోజెప్పెను. ఈవిషయము దర్శాపు
లానున్నది.

అయిదులక్షల దరఖాస్తుదారులకు నుగూరు 16) లక్షల
ఎక్కువెక్కు పత్రములు ఏప్రిల్ నెలాఖరులోగా విక్రయింప
బడునని మెకెన్నా గారు సభకుండు తెలియపరిచెరి.

జనవరి 1 న తేదీ లగాయతు నేటివరకు విమానములు
దులయందు నలుపురు వైమానికము ముగిసింది. ఒకరికి గాయ
ములు తగిలినవని తెన్నుంటు గారు చెప్పిరి.

ఉక్కురొక్కపేష్టులు మెసపాటేమియూలోబికిరావని
తెలియవచ్చినది.

స్థానిక వార్తలు

కాలమాన స్థితి:—నిన్నటిదిన మధ్యాహ్నము 92.8
డిగ్రిలు. అధమాహ్నము 79.6 డిగ్రిలు.

మలబారు జిల్లా కాన్ఫరెన్సు:—ఈ జిల్లాయొక్క
మొదటి కాన్ఫరెన్సు మే నెల 8, 9న తేదీలకు పాపూటలో
జరుగబడును. ఆసిలిసెంటుగారు సభాధిపత్యమునువహింతురు.

ఇంగ్లీషు మెయిలుస్టేషను:— ప్రెయిసు సమ
మోకేశ్చేత వచ్చియెడల ఇంగ్లీషు మెయిలుపాటు 28-న
తేదీ ఆదివారము ఉదయము ఏడుగంటలకు చలునాదా కా
గలదు. ప్రత్యేక తపాలనంబులు 6 గంటలకే చలునాదాకు
కేదము చేయబడును.

శారదాగాయన సమాజము:—ఈ సమాజము
వారి యాధిపత్యముకొండ మైలాపూరు ఉత్తరమాడపిడిలోని
వెన్నాతూరు నుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యకు హైస్కూలు హాలులో
28-న తేదీ ఆదివారం సాయంకాలము 4 గంటలకు రామనాథ
పురంక్రిమిసాయ్యంగారుగారి పాటకచ్చేరి ప్రారంభింపబడును.

శ్రీ భాగవతోపన్యాసములు:— ఆర్య భర్త
ప్రగడన సభవారి యాజమాన్యముక్రింద బ్రహ్మశ్రీ ఎమ్.
లక్ష్మణశూరి వండితులుగారు 28-న తేదీ ఆదివారమునాడు
ఉదయము 8 గంటలకు యూనియన్ ప్రాగ్నిస్థి మూల
హాలులో శ్రీ భాగవతము ఏకాదశస్కంధములోని 10-న
అధ్యాయమునందలి సంకతులగుర్తి ఉపన్యసించెదరు.

మెయిలు స్టేషను:—"మండాల" అను మెయిలుస్టే
షను క్రిందటి నెల 21-న తేదీ తపాలావట్టుకొని నిన్నటి సా
యంకాలము 5-80 గంటలకు బాంబాయికివచ్చినది. దానిలో
8-80 గంటలకు 70 వంద ప్రయాణికులు ఓడనుండిగిరి. వం
కాలుకు బోవు "ఎక్స్ ప్రెసు" ప్రెయిసు రాత్రి 11-80
గంటలకును మడగానునకు బోవునది 11-40 గంటలకును కల
కత్తాకు బోవునది 12 గంటలకును నిన్నరాత్రి బాంబాయిలో
బయలుదేరినది.

అదవివాతుల నుండగము:— మరాఠీవారిని అక్కింగు
పొలిటికలు ఏజెంటు, మనపటాలపు ఉద్యోగియునగు టి.బి
హ్యూను గారును రెండవ రెడ్డి నెంటు సి. ఇ. వాట్సనుగారు
ను ఇటీవలనె కటాలయన జేరి. మరాఠీవారిని మాండుఅను
ప్రదేశము యొద్ద కెందుబాతీయు లిరువురు వీరలనెరిరి. ఈ
వాంతులిరువురును లోకప్రసిద్ధుడైన యొక దుర్గాధుని పో
దకును. మాంతుల నిరువురను జుపి పటాలయవారు పగడిచ్చు
కొరిరి. ఇంతకుండు వివరములు తెలియరాలేదు. రాజకీయా
ద్యోగికాలట గారు హత్యజరిగిన చోటును నిన్నటి (19-4-16)
రాత్రి చేరవలసియున్నది.

ఇండియా గజెట్టు.

వాణిజ్య పారిశ్రామిక డిగ్రీయమెంటు.
తెలిగొప్పు ఇంజనీరింగు డైరెక్టు చౌ. ఎ. ఎ.
శుదాలుగారు రూ 2000ల జీతము మీదకు డెబ్బియూ ఎన్. హె
ర్బిగారు రూ 1400 ల జీతము మీదకు జి. డబ్లియూ ఇ. లా
ల్వాటు రూ 1500 ల జీతము మీదకు పుచ్చేయబడును. దొరా
న్ గారు సింధుకు తీసికొనినందున జి. ఆర్. క్లాక్ గారు మొ
దటి గ్రేడు పోస్టుయూస్టు జనరలుగా నిర్ణయింపబడిరి.
రెండవ గ్రేడులోనుండిన చౌ. ఎ. కాంమ్సు, బి.
సి. ఎస్ గారు మొదటి తరగతి పోస్టుయూస్టు జనరలుగా నియ
మింపబడిరి.

సామాన్య కాసన సభలో అధిక సభ్యులుగా నుండిన
ఆర్. సి. రన్నెలు, సి. డబ్లియూ ఎమ్ మాన్సుకుగార్లు తమ స
భ్యత్వమును చాలించుకొనిరి.

ఎఫ్. సి. రోసు గారు అధిక కాసన సభ్యులుగా నియ
మింపబడిరి.

సర్దను జనరలు సర్ సి. పి ల్యూకింగు గారు కొంతకాల
మువతకు ముఖ్య సాన్యతకు యుత్తిరువుల క్రింద నుండును

(రెటయ ఏజెన్సీ)

మనుషటి సాధారణ మెలకంటే నిష్ఠుడు (ప్రతిమెల 1/1)
 నుతు ల్గి యిది దృక్పథము కొంచుండుటవలన రైతులకున
 కష్టముదారలకును చాల కష్టము కలుస్తుంది. వరి గోధుమెల
 లతో మెల రెక్కువగా నుండుటవలన చుట్టుకారులకును, గొట్ట
 రైతులకును అనుకూలముగానున్నది. కాని వీరు గడచిన స.
 వత్సరపు నష్టకరీభావమున దీరికలది సంపూర్ణ ప్రయోజనము
 ననుభవించుకున్నారు. కూలీ కని యెక్కువగా
 దొరుకుచున్నందున కూలీలు విశేషముగా
 కష్టపడుట లేదు. కూలీ భృత్యములగుట ఎక్కువ
 కలనే యున్నది కాగపూరు బర్హన్ పూరులందు సాలెవా
 దృక్పథ మట్లుకు వాకిరి దగిరి కూలిదొరకుటలేదు. వారు నేటి
 గుడ్డలు వీరారులతోనే అత్యుత్తముననుభోవును. మొత్తము మీది
 ఈ శుంకత్సర మనుకూలముగనే యున్నది. పశుబలముగ
 బాడ్డయ్యలు లేవు జంతు బాడ్డయ్యలు కాగపూరు, చందా
 నుండ్ల, విలాసపూరు జిల్లాలందు తప్ప యింకెక్కడను లేను
 జబ్బిల్లూరు భాగమునందు బాటలు రోడ్లు నుంచిన లేకు
 శమిమనకు గారు చెప్పుచున్నారు.

కృష్ణా మండల సభలు

(మా ప్రత్యేక విశేషముని యొద్దనుండి)

గుడివాడ ఏప్రిల్ 20:— ఈ త్రవరాగలలో బుట్టి ఉద్యోగకారకాంతరములవలన వాడుకవర్తనము లాక్షణమును జూడని ఆంధ్రుడు తన స్వతంత్రమును జూచుట కెట్లు ఉద్విగ్నమునుండునో, అట్టియూత్సాహముతో చెప్పి పురిచిందలి నిన్న సాయంత్రము గుడివాడకు బయలుదేరినది. తెలలెలవాడు చుండగా మేము బెజవాడ చేరితిమి. కృష్ణ వేది చాళుఖ్యము ఎండిపోయినది. కాలునలు నీలశక్త కళామండలిని పాత్రలవలె గనుకనున్నది. బెజవాడ రయిల్వేను చేరుకుంటున్న సుప్రసిద్ధిని బొందినది యెందునో గొప్ప చిల్లరమార్పులు తప్ప పడేయకొందరన్నట్లే నేటికిని ఆగమమన్నది. పర్యాయే తుల్య పడమటను వంతెన, ఉండుటకు చేతులపాక - ఈరెండు కొత్తగా చేసిన మార్పులు. వేటోక ప్లానుఫారమును కట్టుచున్న మాట విజమే గాని కుదిరినదిగా నెమ్మదిగా పని సాగుచున్నదో ఎన్ని సంవత్సరములకు బెజవాడరయిల్వేనుకు సరికొత్తగా తగినంతమందిరము, ఇతరకర్తక పర్యాయేక సౌకర్యములు బుగూడునో చెప్పజాలను. రయిల్వే వాగముల తేక సరకు ఇవ్వమునప్పించుటకు పుట్టుకొన్నది. పడియున్నది. నిన్న గుడివాడలో గురిసిన బస్సును బెజవాడలో గురిసినవో ఈ సరకు అంత యి దమ్ముడికి వికారముండును. ధాన్యమును బాగుగా మేకలు వగయ్యలు తినుచున్నది. తగినంత తేక పోవుటవలన వర్తకలగోల యంతింత గాదట.

బెజవాడనుండి బందరుకు మూడేళ్లను రయిల్వే టిక్కెట్టుకు చార్జి రూ. 0-8-8. ఉధ్యమమున పనివాడును ప్రేమ నుటకలపు. రయిల్వే పూర్వముకంటె బిష్టము తగముగా నడుచుచున్నది గుమారు అన్నిరకముల బండ్లు ఇరుదరికి మించి యుండుటచే మూడేళ్లకంటె పర్యాయేకల కంటె కష్టములేదు. పర్యాయేక సౌకర్యముగా నున్నదనియే చెప్పవచ్చును.

నెట్టెంబరు అట్టోబరు వసంబరు మాసములలో నీరయలుమీద ప్రయాణముచేసినప్పుడు వరిచేయ దృష్టిపారువంతరము ఇద ప్రక్కలను నేత్రవర్త మొనరుచుండును. కాలునలు తియ్యని నీటిచే నందియిండి నప్పుడు గుడివాడ మొనరుచుండును. ఇప్పుడో పాలములన్నియు బిళ్లగానున్నవి. అచ్చటచ్చట కనపడు వరివాములు ఎదారిలోనిట్లూచున దోచుచుండును. అచ్చటచ్చట మామిడిచెట్లు ఫలభాంజన వంగిపోవుచున్నవో యనునట్లుగా పర్యాయేకవలన గన్నట్లేను. కొన్నిపాలములలో రయిల్వేపట్టే సాగుబడినలకు బాదుకొనుచున్నది. మేము వచ్చినరయిల్వేలో కాలవండ్లలో ధుళి దిగి గాని నేనూ హించుకొనినంతయిండి రా లేదు. రా త్రి గురి సిన వర్షమువలన భూమి చల్లబడినది. పాలములు మెత్తబడినవి యను కొనువారిసంఖ్య హెచ్చుగానున్నదిగాని గుడివాడ కాన్సరెన్సుల ఆదావుదీని గురించి చర్చించు కొనుచున్న వారే కన్నట్లేను. హిందూ తేలికములా ప్రారంభించినది మొదలు ఒక్క సంవత్సరముయినను వివిధక 25 సంవత్సరములు జలా సభలను నిర్వహించుగా జరిపింది కృష్ణాజిల్లా యొక్కటియే. అందు కీ జిల్లా నాయకులు, ఘరానారాయకులు క్లాసునీయులే యయినను, ఇంకను ఈ ముద్యమము సాధారణ రయిల్వేలలోను గృహస్థులలోను ప్రాసినట్లు కనపించును. ఇప్పుడేప్పుడు క్యాబువాటిల సాధ్యమము యొన్న దేశహితైకతనము సాధారణ ప్రజలచే నడపబడుచుండుట కుభిమాచకము. ఈ గ్రామముందు ఈ కాన్సరెన్సుల జరుపుటకు విశేషభాగము న్యాయము అత్రవాయెల కారనియు ఒక రిద్దరు విద్యార్థులు కమ్మచువోయుల ప్రోత్సాహ ప్రోద్బలములవలన నీ కార్యరహస్యమును చేయుచున్నారనియు వినినట్లేనది.

ఆహ్వాన సంఘములో గొప్పచేట్లలు కలిగినమాట నజము. న్యాయవాదు లంత ప్రమేయమును గలిగించుకొనలేదనియు తెలియవచ్చుచున్నది. కత్తుడుదినముల వరకును కావలసిన సౌమువనములు కాలేదు. తరువాత గూడూరు రామచంద్రరావుగారును మరికొందరు కమ్మ చువోజనములు గ్రామముల లకుకల్లి రెండు కలయోగములును జరుచేసినది. ఇంకరెండు కలయ జరుకవలసియున్నది. సంవత్సరము చువోజము లా సామ్యుల శిష్యులుగానే వనూలుచేయగలరు. న్యాయవాదులును శాంత సామ్యు కొనంగి.

వాలంటియరులు.

ఈదినములలో ఎంత లలితీయముగా వంద వలసియుండి

నను గతరాత్రి కలిగినవానవలన భూమి చల్లబడి నేటికలం తెయు హాయిగానే ఉన్నది. రయిల్వేగ నే వాలంటియరులు తండ్రి ప క ం డ ము ను గా వచ్చి సామానులను మోసికొనిపోయిరి. ఈ యువకులు యుత్సాహము ప్రకటించుచు సామానుపెట్టెలు వే ముట్ట యొక్క గునులు మొదలు ప్రతినిధుల స్నానమునకై నీరు తోడియుచ్చుట మున్నగు పనుల జరపను అన్ని పనులకు వారు చేయుచున్నారు. బందరునకి ను విద్యాలయమునుండి కొందరను, కాన్సరెన్సునుండి కొందరను వాలంటియరులు స్థానిక వాలంటియరుల సహాయము తప్పి యున్నారు.

భాగ్యరెన్ను పాక.

సభామందిరము అటు చెప్పవలసి నీటు లోయర్ నెకం డరీ నూజుతును మధ్య నిర్మింపబడి యున్నది. సభామందిరము తాటియాకుల పందిరికిఅందు 2000 మంది కూసుండవచ్చును. లోపలి అలంకారముల నివ్వడిపుడే చేయుచున్నారు. రాత్రి తరగినవాన తేగటివేలమీద పడుటవలన లోపల కూసుండుటకు చల్లగా, బహుసౌకర్యముగాను ఈ యుచ్చువంతుండును. ప్రతినిధులకు వసతు లచ్చటచ్చట నిర్వహించబడినవి. భోజన కాల ల ను స భా మం ది ర ము ను నూజులు ఆరణ్యము లో గలు కొనుటకును, పాత కాలాభివనమును ఈవారము నవములు ఆహ్వానసంఘము వారికొసగుటకును లాలాకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు ఛాటర్జను కొరగా రజనొనంగినది విశాఖపట్టణజిల్లా వాస్తవ్యులకు హెడ్డుమేవరుగారు, పయి యధికారి లేఖన వివర ప్రార్థనలను దీసి, బడిపరీక్షించి, ఆవరణ మొసంగ మరిచిరిగాని భవనము కాదని అదియు ఇదియు సోవర పౌరులకు సహాయము చేయుటకు బయలుగా అభ్యంతరములను కలిపించి ఈకోజున పొద్దున 8 గంటలవరకును భవనమును ఆహ్వానసంఘము వారి వశమే చేయలేదు. ఇందువలన చాల ఇబ్బంది కలిగినది. 800 మందికి పయిగా వంటలపాపాములు ఉదయము 9 1/2 గంటలు వాటిక తరువాత చేయవలసినవిని. గూడూరు రామచంద్రరావుగారు దివ్యూటి కలక్టరు గారి వద్దకు పామునా రాత్రి కల్లి కొత్త ఉత్తరువుతో నేటి ఉదయము 8 గంటలవరకు సంతకరకుల హెడ్వార్డు గారు ట్రేసింగుట వదలమంటు కోచనీయులు గుడివాడప్రొచుఖ్యులు.

ఈ నగర సువాది నుండియు ను ప్రసిద్ధులయ్యిరి. ఇప్పుడో గ్రామవేషమును వదిలిపెట్టి పురస్కరములకు చాల్చుటకు ప్రారంభించిట్లొక్కోయియున్నది. సంవత్సరమున డెల్టా తాలూకాకు ప్రధాన గ్రామ ముటకులన సంవత్సర విచ్చటనే విద్యా సౌకర్యములకయి మంచిగృహముల నిర్మించుకొనుచున్నారు. కాని వీనులు చిక్కినదితక్కియుగా నున్నది. కాని వెడల్పు తక్కువ, ఇంట ఎక్కువ. సాపుర్యములు తక్కువ. వంకంటికర తెక్కువ. రెండు మందిపెంతుటింటకు నుధ్య మూడు పూజయ్యు పెద్దరాజమార్గముండే కలవు. రెండు దుకాణములు దానిప్రక్కనే మేదరవాండ్రొసరంబును.

సభాభ్యుదయం ఆవరణి: కేశవపిల్లకాకు నిన్ననే వచ్చివారు. శిడించి మానుమంతరావు పంతులుగారు మరికొందరు బందరు, బెజవాడ ప్రముఖులును గూడ వచ్చియున్నారు. చాలమంది రేపు నెమ్మదిగా వచ్చెరరని తెలియవచ్చుచున్నది. సభాప్రారంభము.

వాలుగుంటలకు కృష్ణామండల జూబిలీసభ సమావేశ మయినది. సభాభ్యుదయం గౌరవనీయులగు రావులపూర్ణులు కేశవపిల్ల గారు వారివలనుండి కృష్ణాజిల్లా ప్రముఖులవలన తీసికొని రాబడి. వారు సభామంతులమును ప్రవేశపెట్టగానే వందేమాతర జరుజయధ్వానములు మిమ్ములుట్టెను. సభ్యులందరును వారాజీయగువలనవరకును నిలవబడియుండిరి.

పిమ్మట "వందేమాతరం" గీతమును బందరు జాతీయ కళా కళ్యా విద్యార్థు లిద్దరు సభ్యులకీరములు పులకరించుటకు పొడిరి. స్వాగతకర్తయైన హృద్యగమున మరయొక బాలుడు జడిమెను. సభ్యులకు హాతి యొసంగబడినది. పిమ్మట "అంధ్ర" మాతమజయ" అను శబ్దములతో సభాభవనము మారుమోగెను.

వి. రామదాసు శిడించి మానుమంతరావు కూర్చు వేంకటరెడ్డినాయుడు కోవెలయూకి గోరాలకృష్ణయ్య కడ్డ మన్నాటి నరసింహము ఎల్లంరాజు కామ్రెయి రామప్రగడ సంజీవరావు లింగం నాగభూషణం మాయూర రామస్వామి

ఉప్పలూరి మల్లిఖార్జునరావు పంతులు కాల్లకూరి నరసింహము గార్లు మున్నగు సభవాదు తేదిక నలంకరించిరి.

తదనంతరము ఆహ్వాన సంఘాభ్యుదయం సభ్యులనేని మల్లిఖార్జునదుగారు సభ్యులకును ప్రేమకులకును స్వాగత మర్పించుచు తమయితరభాగ్యమునుజరిపిరి. వీరి యుపన్యాసము క్లుప్తముగాను, మనోరంజకముగాను నున్నది. వాచి నవ కరము లేదు. కాని చాలమందికి బారి మాటలు వినిపడినట్లు తోచెను. వీరి యుపన్యాసానంతరము శిడించి మానుమంతరావు పంతులు బి. ఏ. వి. ఎల్. గారు, వేమవరపు రామదాసు పంతులు బి. ఏ. వి. ఎల్. గారు, కూర్మా వేంకటరెడ్డి నాయుడుగారు పిల్లగా రింతవరకుచేసిన దేశసేవను, వారి బలములను విశేషముగా గొనియాడిరి. అందరును ఆశున ప్రగా బాంధవులను విషయమును గట్టిగా నొక్కచెప్పిరి. సభకు 180 మంది ప్రతిభులు, మూడు 1000 మంది ప్రేమకులు విజయము చేసియుండిరి.

25 వ కృష్ణామండల సభయందు అభ్యుదయం కేశవపిల్లకాకు ఉపన్యాసమునుండి కొన్ని యంతరాల త్రి క్రింద ప్రాయుచున్నాము.

పంచవంశ ద్వత్వ రాంధము.

ఈ సభకు 24 ఏడ్లు నిండినవి. నేను దీనికి పంచవంశ ద్వత్వకోత్సవము (సిల్వర్ జూబిలీ) యని యనుకొనవలయును. విద్యానివనములందు కృష్ణాజిల్లా జనాభాతక్కుల ప్రకారము అనేకజిల్లాలకు నెలకొనియున్నను, ప్రతివంశత్వము మండలసభలను నిర్వహించుగాను, త్రిప్రకరముగాను జలుపుచున్నది. ఈవిషయమును ఈజిల్లాఅన్ని జిల్లాలను మించిపోయినదని భావింపవలసియున్నది. జిల్లా యొకను అజ్ఞానాంధకారమున మునిగి ప్రజాసమావేశములందును, దేశీయోద్యమములందును విపరీతభావములగలిగియున్నప్పుడు మండలసభలు వాపించి కార్యక్రమములకమించుట కన్నయోచిత్తము గలగుచుండును. కనుక ఇంతియందు దీనిభలలో బట్టుదలకలిగి పని చేసినవారి కందరికిని మనకృతజ్ఞత కడంపవలయును.

యూధము

మనసార్వభౌము లస్వాయముగ ప్రస్తుతమహా యుద్ధము అనికీర్త్యబడితి ఆయుధముప్రస్తుతము మనవారక రాకున్నను, ఆంగ్లేయులకుతలె అది మనకును సంబంధించియున్నది. దీని విషయమున వారివలె మనమును ఆతులమెయియున్నాము. మన దృఢమును రాజధిక్షి అనంతముగా జూపుచున్నాము. నిరుపేదకూడ కొద్దిగనో గొప్పగనో యుద్ధవిషయమున కొరతము జారికొ దోడ్పడుచున్నాము. దొరతనమువారు తమ పరిపూర్ణ విశ్వాసము మన యందు డుండి యుద్ధవిషయమున మతంత సహాయము చేయుటకు మన కనకాశముల నిత్తుడగాక యని యెప్పుడును గోరుచున్నాము.

విద్యాభివృద్ధి.

పూర్వసభలయందు తీర్మానములలో విద్యాభ్యుదయము నుగూర్చి యనేకవిషయములు చెప్పబడినవి. కృష్ణామండలసభా గ్రామములకు, దేశీకృష్ణామండలమును దయచే నుండలి నిరం తరము మనము కొరతనకువారి వేకుచున్నాము. ఈమహా శిక్షణ మనవ్యావరణములకును యెల్లప్పుడును బ్రగిహించుచున్నది.

గ్రామపంచాయతీలు.

గ్రామపంచాయతీలు మనకు మనరాజధానికిని మా త్రిమేకాక మనదేశమున కంతటికినికూడ కావలసినవే అని కాసింపబడవలెను. వానివలన కొద్దులవలన చెఱుపు తక్కువ; ఆ త్రిగౌరవమును ఆత్మప్రీత్యయమును హెచ్చును. ప్రభుత్వము వారివిషయమై తెలివీ యుచున్నది. వారికి మనసురాలేదే కాని యాలోచన తేకనాలేను. ఇందువలన ఈకీడు నిరవలం పడుచున్నది. యధార్థమైన పంచాయతీసభల సేర్పరచుటకుగాను కృష్ణా మండలమువారు తమ సహజ క్రియాశక్తిని వినియోగించి దీక్షతో పాటుపడుదురుట విశ్వయము.

స్వస్థాని విషయ చర్చ కృష్ణామండల సభకు ప్రత్యేక లక్షణము

కృష్ణా మండలమునుండి కూడ విదేశీయులకు వలసపోవుచున్నారు. అనిరితికి ఆగౌరవమునకును ఆపదమైన వలస వలసకీయుల తొలగించుటకు వారాతురకముచున్నారనుట నిజము. అంగ్లంధమైయు వలసపోవుట ప్రేరేపకము కాకరమే యుచున్నది. ఈమహావారమును దేశమునుండి తొలగించుటకు వారి తెచ్చును కనుకగొని తొలగించడం బ్రయత్నింపవలెను. వలసపోయెడి డురదృష్టవంతులగు మన సోదరసోదరులయెవల ప్రభుత్వమువారు తమ విధానమున నిర్వర్తించుటకు మనము బలవంత పెట్టవలెను.

మహిళాసభ

అభ్యుదయ కాలి యువనాగ్రహము.

నేడు గుడివాడలో నమావేశమైన మహిళాసభకు అభ్యుదయ కాలి కేంద్రీయ కేంద్రీయముగా యువనాగ్రహమునందీ క్రిందిభాగమును ముద్రించుచున్నాము.

ప్రీతిధర్మము.

స్వాభావికముగా ప్రీతి బలహీనులగుటచే బాల్యమునఁ దలదండ్రులచేత బోషింపఁబడుచు పుత్రికాత్వమును, యౌవనమున భర్తచే లాభింపఁబడుచు బత్నిత్వమును, వృద్ధాప్యమునఁ బుత్రులచేత బూజింపఁబడుచు మాతృత్వమును, ధర్మముగా నకలంకించి యుండగలనని మన స్మృతులవలనఁ దెలియుచున్నది. వైయోటిలో నాద్యంతములగు పుత్రికాధర్మమును, మాతృధర్మమును, స్వల్పకాలాత్మకములు గానఁ జెల్లిధర్మమే ప్రధానముగా నెంచఁబడినది. అదియే ప్రీతి కై హిళామష్టిక సాధనమునకు, బాల్యమున నాధర్మమును తలదండ్రులయొద్ద నభ్యసించుటయు, యౌవనమున బలియొద్ద నాచరించుటయు, వృద్ధాప్యమున దేవపుత్రికలగుటయు నేర్చుటయు, ప్రీతిధర్మము. ప్రీతిపాతికత్వమే పరమధర్మమని స్మృతులన్నియు నేకగ్రీవముగా నెూషించుచున్నవి. పాతికత్వముననే ప్రీతి కాపాడగలిగినామధర్మమును గలిగి పురుషులకన్న కధికమగు ప్రభావమును గలిగి యుండినటులను, మహత్తులనుఁ జూపినటులను మన పురాణముల వలననే తెలియుచున్నది. కొండలు రాక్షసాంగుల పాతికత్వ చరిత్రనుచే, హరి హరలకుఁ గూడ నాధర్మము జయింప నశక్యమైనటుల మనగ్రంథములే తెలుపుచున్నవి. పాతికత్వ ధర్మమును, నీతికననాయమున దేశించినటుల రామాయణము వలనను, సత్యభామను ద్రౌపది యువదేశించి నటుల భారతము వలనను స్పష్టముగాఁ దెలియుచున్నది. పతివ్రతలవలననే మనయాధ్యాత్మిక ద్రవ్యము పుణ్యభూమిగా నెన్నఁబడినటుల చరిత్రలవలనఁ జెల్లనుచున్నది. ఇదియున్నయు నిటులుండఁగానిప్పటి పాశ్చాత్య విద్యాధికుల గుండెలులు కొండలును మనగ్రంథములన్నియుఁ బురుషుల చేఁగల్గింపఁ బడినవలయును, బురుషులతమ సౌఖ్యమేపరమాధిక నెంచి ప్రీతిగూడ తమసౌఖ్యము కొఱకేపాటుపడవలయునని కానించి, గాని ప్రీతియేవలననే ధర్మము మాతృత్వమునందు, బత్నిత్వముకాదునను, మానెంచుచున్నాడు. వారు మధ్య కాలమునందలి మాన్యువలన విద్యావిహీనులై పరిచారికలవలె సంపదించుచుండిన జనసామాన్యమునఁ జూచిన బాలిచేతను, పాశ్చాత్యులయాచార క్షయవరముల నవశోకించుచుండుటచేతను, మనప్రాచ్యులసాంఘిక కాన్ధండెలుపు గ్రంథములను పరిశీలించుట కొపిక లేకపోవుటను, పారపర్యనివాసు భిప్రాయము, మనమతముకాశ్చతానందమును కొనుగొని తుచ్చులుగు నివాసక సౌఖ్యముల కానించు నదికాదనియు, మఱయును వ రాధ ప కా య జ త తో పాటుపడిన మనకాని స్వాధ్యయకారనియు, జ్ఞప్తియందుంకొనవలయును. పరప్రీతియందు నాతి మాతృభావము. "నమాకుఁ పరదైవత" మని నారి యభిప్రాయమగుటచేత బూర్వకాలమునఁ బురుషులకన్న ప్రీతి యధికముగా గౌరవించఁ బడినటుల నప్పటి సాంఘికావస్థలవలనఁ దెలియుచున్నది. కన్యా ప్రవాస ముపయుక్తమనఁకే చేయవలసివడగలము, ననుపయుక్తమనఁకుఁ గన్యావాసముచేసివోఁ గన్యాదాత సరికమునఁబడు ననియు, కాస్త్రాని మోదితమగు దొంగనివోఁ గన్య యావజ్జీవము పితృగృహముననే యుండిన మంచిదిగాని అనుపయుక్తమనఁకుఁ గన్యాధానము చేయకూడదని మనస్మృతియందు కానింపఁబడియున్నది. గృహనిర్వాహకమునఁ బరిచారికగా నుండినను, భర్తకాంతవలన జెప్పవలయు ముఖ్యమాతృనిదలెను, భోజనమువెట్టిసపును పూజ్యురాలని సూతలెను నుండవలయునని కాశంపఁబడియున్నది. ప్రీతియశోకింపఁజేయువారి కులము నకించుననియు; ప్రీతి సంతుష్టులైనయింట సంపద నిలువదనియుఁ జెప్పియున్నాడు.

గ్లో! యస్యభార్య కుచిర్మత్తా భర్తారమున గామినీ ।
నిత్యంబుధురవప్రీతి సారమాన రమారమా ॥

అనుటచే మహావక్త్రీ, వక్త్రీకాదనియు, కుచిర్మత్తా రామ, నమధరామ, పతివ్రత, మధురవాణి, యగుభార్యయే మహావక్త్రీయనియు నిశ్చయించిరి. భార్యయెవ్వరను భాయవలె పురుషు ననుసరించి యుండవలెననియు నిర్ణయించిరి ఋషులు తమమంబుల భగవత్ప్రేమధానమును సంకల్పించుకొని తమభావములను తెల్లడించుచుండునాడు. అందువలన

వారియభిప్రాయము భగవదభిప్రాయములనియే భావించవలయును. ప్రీతిను బలహీనులను గా స్పష్టించుటచే బలవంతులగు పురుషులకు లోబడి యుండవలయుననియే భగవద్దేశమైనటుల స్పష్టమగుచున్నది. పురుషులకన్న ప్రీతి కధికముగా నేమానవ్యుత్తరి, తత్సంబంధములగు ప్రణయము, భక్తి, భూతకమ, ఈశ్వర పరాయణత, మొదలగు కోమల మనోవికాసాద్భుతములగు కృత్తుల నన్నిటిని నొనఁగుటచే వారు పురుషుని సాక్షి మాత్రునిగా నుండుకొని సంతాన లాలన పాలన భారమంతయు బోషించి గృహరాణులై యుండవలయుననుటయు, నీశ్వర నిర్భయమనియే తోచుచున్నది. కాన ప్రీతిపర పాతికత్వమే పరమ ధర్మమని నిశ్చయించవచ్చును పాతికత్వ మనఁగా సంపాదనాగ్రహము జీవయాత్రకేయమందు భర్తకు ననుకూల వాయువుగా నుండుట. అటుల నుండివో మనకోని యంతకలనాను అంతరించుటయు, వికమత్వ మభివృద్ధిచొందుటయునై, దేశ మచరకాలమున కభ్యుదయదశకు రాగలఁడు.

ప్రీతి విద్యాభివృద్ధి.

ప్రీతిపర పతిసంపాదించిన ధర్మము భద్రదశమగుటయు, వికలము మొదలించుటయు విధియై యున్నది. కాన నింటి నుండి బ్రాహ్మణమవలె ధర్మము వైశిఖ్యంబుండుటకై వలయు విద్యలన్నియు ప్రీతి నేర్చుకొనుట యాత్రము "కీర్తనాద్వయం బుల ధర్మసాధనం" అనుటచే వ్యాధులు రాకుండ నాగ్రీత వెట్టుకొనుటకును, దైవికముగ కల్పిత వ్యాధులను నివారణ చేయకొనుటకును వలయు వైద్యకాస్త్రజ్ఞాన మార్జింప వలయును. పాటుపపోషించుకొనుటకై కాస్త్రజ్ఞానములేని వైద్యులనే యిటు దేశమున వ్యాపించియున్నార. అట్టి వైద్యులే యుదురాతలు. వారు లంకణములను గట్టియు, రస, విష, గంధ కాది మిశ్రములను నావధముల నిచ్చియు, శరీరారోగ్యమును జెడగొట్టెదరు. మూలికావైద్యము మిశులశ్రేష్ఠమైంది. దానిని నేర్చుకొనవలయును. కనువైద్యము కస్త్రుతికత్వ మంతరిసాని తమకు కోగులసంరక్షణ మొదలగు వానియందు మనకన్న నాంగ్లేజువైద్యులు ప్రావీణ్యము గాన వారి మార్గములను నేర్చుకొనవలయును. దీనివలన నపారమగు ధర్మవ్యయము తగ్గును.

మనలో వ్యాధినివారణకై కలుషధర్మములను మూర్ఖాచారము లవలంబించుచున్నవి. బోధితిమృదులు గ్రహకాంతి చేయవలయు నని దావములు, ధర్మములు జరయులు మోములు మొదలగు నానికొంద సంతయో ధర్మమున వ్యయముచేయుంచెదరు. దయ్యములు పిశాచములు, బ్రహ్మరాక్షసులు. నని మాంత్రికులు ధర్మమార్జింప కాచెదరు. మునుపులు, మొగ్గులబడులు బలులు మొదలగునాని కొంద నపరిమిత మగు ధర్మము వెచ్చుచునున్నది. ఇట్టి మూర్ఖాచారములయందలి నశ్చకమును బోగొట్టగలగు విద్య నార్జించినవో నపరిమితమగు ధర్మవ్యయము తగ్గును. పాకకాస్త్రము; కుట్టుపని మొదలగుకర్మవిద్యలయందలి నేర్పువలనను ధర్మవ్యయము తగ్గును. ఇంకనెన్నియో గలవు. వానినన్నిటిని చర్చించినవో గాలసారణమును గ్రంథంధ్రమును ననుమగార నానివయమును విరమించెదరు.

ప్రీతిస్వాతంత్ర్యము.

స్వాతంత్ర్యమునకు నాదులేదు. వాగుగ నాలోపించినవో నెవ్వరికిని స్వాతంత్ర్యములేదు. విశంభోక్త స్వాతంత్ర్యము కలకాండోక్త భగవంతుడేగాని శరీరకల గానరాదు. పీఠిలాది బ్రహ్మకర్మకలముల జీవులలో నేనికిని తురమారిన స్వాతంత్ర్యములేదు. మనమృదులలో నింకనుక స్వాతంత్ర్యముగల సార్వభౌమునకుఁగల స్వాతంత్ర్యమునకుఁ గూడ మేరగలదు. అటులనే ప్రీతిస్వాతంత్ర్యమునకునియను మేర్పురుపబడినది. రాజ్యసాలనమునందు సార్వభౌమని మంత్రీకట్టి స్వాతంత్ర్యముకలదు. గృహరాజ్యాధికారియగు పురుషుని యధాంగియగు ప్రీతికట్టి యధికారి మంగీకరింపబడినది. క్షత్రంశాధికారి లిశవులనువో రాజ్యమెట్లువిచ్చిన్నచునో యటులనే సంసారమును చెడిపోవుచు నిశ్చయించి మన ఋషులు ప్రీతి కధికార మిచ్చియుండలేదుగాని, వారి భర్తలతో గూడి సర్వాధికారమును గలిగి యుండినటుల మన గ్రంథముల వలననే తెలియుచున్నది. మన రాజ్యమునకు మధ్యకాలమునఁ బ్రాప్తించిన రాజపీఠాది దురుస్థలవలన ప్రీతి విద్యాపీఠము అను, మాధురాంధ్రుని నగుటచే, ప్రీతియగల స్వాతంత్ర్యము నన్నె కెక్కనేరక పోయినది. నెమ్మదిగ సాంసారిక సౌఖ్య మనుభవించగోరు నతి లిలక మెప్పుడును నతికి బ్రతి కూలనుగు స్వాతంత్ర్యమును కోరదనియే నా తాత్పర్యము. కాబట్టి మనము విద్యాజ్ఞానముల నార్జించి పరుల కనకుల

వకులమై మనయాత్య సారీయబలవలె బలివ్రతల మనిపించుటకు వలయు స్వాతంత్ర్యమునకే యభిలషింపవలయుగాని పరులకు ప్రతికూలమై విచ్చువదిగా సంపదించుటకు దగు స్వాతంత్ర్యమును గోరకూడదు.

రాణివాసము (భూవాకధతి)

మన ప్రీతి కెక్కుమును రాణివాస ముదయియున్నటుల గ్రంథములవలనఁ గానరాదు. కథలతోఁగలనీ మన ప్రీతి లరణ్యవాస మొనరించిరి. శ్రీతీర్థయాత్రల కేసుచుండిరి. జేవతల నారాధించుచుండిరి. అవిధుల నాదరించుచుండిరి. రాజకథల వలంకరించుచుండిరి. పతి విదేశమున నున్న పురుషు మాత్రము పడుల యొడ్డకేగ గూడదనియు, నుత్సవములకుఁ బోగూడదనియు, మొదలగు కొన్ని నియములు లేర్పరచిరి. గాని పతి గృహమందున్న పురుషు ప్రీతి యాతని యనుమతియిందనే కర్మశ్రాసంపదించి రావచ్చుననియే నిర్ణయించిరి. అంతః పురుషునది బహుభాగ్యులను గలిగిన రాజుల యింటి నుగ్ధాదగనుండి నటులఁ గావచ్చుచున్నది.

మన ఋషులు మన కిట్టి విద్యా స్వాతంత్ర్యముల నిచ్చుచువారి యభిప్రాయము నిటుల దెలియఁజేసి యున్నాడు. పురుషుడు గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించుట సౌఖ్యాధురమునకు ఆ సౌఖ్యమునకు గృహిణియే మూలము అందువలన భార్య, విద్య, విశేషము, విషయము, ఇంగితజ్ఞానము, గలదిగా నుండవలయును. అకలంకలతయు, మితభాషిణియు, సాధుశిలయు, జితేంద్రియు, పతివ్రతయు నగు రమణీయని గృహమునకు లక్ష్మీస్వరూప. అదియే యగ్రాంగి నియసార్థక నాయకున కర్హరాణి. దానియూముననే ధర్మాధికాను లను త్రివర్ణములకుఁ బ్రాప్తించును. అట్టిభార్య లభించినవోగృహస్థాశ్రమముకన్న సౌఖ్యమైనది శరీరాజీవము. క్షయమునకునాదనటిసౌఖ్యము లభించుట దుర్లభము. కాన సతివతు లైకమత్వము, పరస్పరానురాగము గలిగి నుభయవలయును. ఇందుకు కృతిలేక మేరవో గృహస్థాశ్రమముకన్న సరకవాధ శరీరాజి యుండదు. భార్య చెమడదశలై, పతియనినఁ దృణప్రాయముగఁ జారుదు; నేర్చుచు సారమునఁ దిరుగుచున్న నేమావకుడై యూరవచ్చువో, నుజ్జీత చేయబడిన వ్యాధివలెనే తుదకు కలుషధర్మముల కప్పముల కాకరగును.

ఈ వాక్యములవలన మనయం దెట్టి గౌరవమునానందో, మనకెట్టి విద్యాస్వాతంత్ర్యాధికారము లీయబడినో, తెలువకయే తెలియుచున్నది. కాని మఱయును మనకగ్రహించిన స్వతంత్ర్యాధికారములన్నియు మనకు బ్రాతిగా విడిచివెట్టి లేదు. తిరుగా మనము సంపాదించుటకు నాధ్యములై యున్నవి వివాహమందలి స్వాతంత్ర్యము మాత్రము క్రమక్రమముగా మాన్యుచుండి మనకు బ్రాతిగా విడిచివెట్టి మాన్పబడుచుంది. అది మన యభ్యుదయదశ కధ్యంతరము గాచున్నది.

విశాఖపట్టణపు ముండలసభ

సార్వభౌమరము సమావేశమగుట.

(ఈ చరిత్రక విశేషమయొద్దనుండి).

సార్వభౌమరము ఏప్రిలు22:—మనలోకొండర విశాఖపట్టణపు మండలసభ కప్పడదయమున సార్వభౌమరము సభా సమావేశమునకుగాను చరిత్రకముగ మందిరము మన పాడు రాజాశాసన బంగారా యౌవనమున నిర్మింపబడినది ఆనందిం. సి. వి. ఎన్. వరసింహ రాజుగారు సభాధికత్వము వహించిరి. ఆచార్య నంధూభక్తులను, తత్సంఘమును రాజుగారికి నైవేద్యవద్ద స్వాగతమొనరింపగోరెనుపుత్రో వారిని బసతి గొనివచ్చిరి. అభ్యుత్తులు గంటకాలము సభిమించిన పిమ్మట వారిని సభాసామములతో దోడ్పొందిచ్చిరి.

ప్రార్థనతోడను వాణిమగీతములతోడను సభ ప్రారంభమైనది. ఆచార్య నంధూభక్తులకు ఆతి అప్పకుతులగాను ప్రతినిధులను స్వాగతపూర్వకమై స్వాగత మొనరింపగోరెనుపుత్రుల గొన్నిటి విరచించిరి నరసింహరాజుగారు. అభ్యుత్తులకు వి.వి.జగన్నాధకాశ్రమి గారు ప్రతినిధింపగ వి.శే కటపతిరాజు (విశాఖపట్టణము) మంధా నూర్వనారాయణ (విజయనగరము) ఎ నూర్వనారాయణ (విశాఖపట్టణము) గారు బలవరచిరి. మాయూను మర్యాదలతో రాజుగారు అగ సానము నలంకరించి తమ యువస్వాసమును చవిదిరి. వీరి యువస్వాసము సభ్యుల నాకర్షించెను.

అభ్యుత్తుల యువనాగ్రహ సంతరము విషయవివరమున ఏర్పాటుచేయబడినది. ఇంకటితోడయు ప్రసంగ ముగిసినది.

అన్ని తాలూకాలనుండి 120 మంది, పుత్రికాధర్మ సభ వచ్చియుండిరి. సాయంకాలమున 5 గన్న. 60 ని. సభాంతరిగి సమావేశమైరి.—తరిలికలన.

ప్రముఖులు.

లండను వైద్యశాలా సంఘాధ్యక్షుడగు క్లౌట్టఫర్డ్ ప్రభువు నజరీయగుడు.

అష్టమి బామ మోర్సే అనునతడు నాకాదళమున నుద్వేగిగా పనిచేసి ఉపకార తేజము నందుకొనెను. అతని కిప్పుడు 81 సంవత్సరములు వయసుగలదు. ఒకయంధ్రనాక కతని పేరువైట్టిరి. నాకాదళోద్యోగులలో వైట్టిగారమును బడసిన వా డీకడొకడే. ఆ నాక పేరు మోర్సేనాక.

శ్రీ బాద్మిచక్రిగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శియగు లార్డు స్టాంఫర్డ్ గారు మొదట నైపుణుగా పనిచేసెను 20-వ ఏట తమ ఫీరంగిదళమునచే 1978-1879 సంవత్సరమున బాద్మియార్డును పోరెను. అప్పుడతనిని తెల్లినెంటు కౌన్సిల్ ఆని నిలయించెడిరి.

పార్లమెంటు సభ్యుడు వెడ్డెవుడు వెన్ను గారు చిన్నతనమున నొక చిల్లరకు కాణమున నొక పరాను చేతను బుద్ధుడగు శాసన. అని పరాను అశ్వము వాటయ్య యుద్ధమునకు పూర్వము భయము కలుగకమును చేరినది. వెన్ను గారిపుడు ఫ్రాన్సు దేశమున సేవలతోనున్నాడు. ఇప్పటికిని ఆయన ఆ కత్తిచే భరించెదడు.

కెనడ ప్రభువు ఖాదామో ఇంజనీరు ఉద్యోగిగా నున్నపు డొకమందుగని పేర్లి కుడి కంటికి కాళ్ళతడుగా మోకరిగిడి. కాక కాతడు కలుషులను చూచునపుడు కండ్ల జోడు పెట్టుకొనుచుండును.

చాన్సులరు మెకెన్నా గారిభార్య కనక దత్త ఎటులబోధించిన నటు లాచరించును. నటకారిని ప్రశ్నించుట సుఖమున తనిఖీచేయుట స్వభావమునకెల్లలు. పరిశీలించుట. శకు పావనమున గమనించుట. మున్నగు కార్యములం గామెకు మంచి ప్రావీణ్యముగలదు.

రికరెండు ఎన్. వారెండు గోల్డుగారికి 81వ సంవత్సరము వచ్చినది. ఇతడు బ్రాసిలను 100 గ్రాంపుమును ముడిపెడినది. ఇతడు పరిశీలించుట "క్రైస్తవ మోధులారామంద దుకుతన" వలన గెలిచి చాలాపేద తెచ్చినది.

సర్వకాలము సభ్యులగు నరేంద్రుడు ఫిలిప్సుగారు 81 లు 1 లు ఉన్నారని గతిని యెన్నాడు. ఇతర సోదరులకు నెంబుడేవియు క్రతువుకర్మల ఇతరు ఫిలిప్సుగారు 6-4 క్షి ఎత్తున ఆరే మెట్టిలుగారు 6-4 ఎత్తును క్రతువు డగ్గునుచూ గారు 6-4 క్షి ఎత్తునకలిగి యున్నాడు. వీరందఱును పార్లమెంటు సభ్యులు.

సాంఘిక గీతక

వెండికూతురు పాట

5

ఎంతానిం గారకలి | కాంతాదొరకకదె

ఇంతాచ స్త్రానియక్క | నెలులగనిపెట్టివారే || ఎం ||

1. పదియూ తెండేకులున్న బటకట్టించవలె | చీర కట్టెనుట్టి తీర ఎవగదయ్యె || ఎం ||
2. యూసుసాగ్రిదైక్కిన నడిగూ లేపించవలె | మొము కడిగించి గోకవిద్య తినిపించవలె || ఎం ||
3. తిలుచు టివెదనది పిలువ నోరెండుగని | ఉలుకు పలుక గుడ నుండ దేమందునోక || ఎం ||
4. నలక మాడుతున్న సంక గొందుల దూర | కులయు శుభ్రానియ సంక సాంపుగా చేర్చె || ఎం ||
5. ఒక ఎన్న సంకలతో యువిన చెప్పినతడు | ఇంత డిద్దెనుతేర్చె ఇంకాగామెమి మరీ || ఎం ||
6. నంగిత చిల్ల బూడ సుగతులై న రావు | గాత్ర ముద్దుగొండ బుకకంఠ విడుగుగాడు || ఎం ||
7. పెద్ద ప్పియలైక వెంకటాబలు చెప్ప | పనిము చాటుములేక బండాకనము చేయ || ఎం ||
8. చిన్నతనమున కనకక్షు లేపించుటన | కన్నె ఎండులకు శాసన చురదాముగల్గె || ఎం ||
9. ఇట్టి బండా మెడగట్టుకొనిన భద్ర | కట్టు సాభ్యులుగల్గు కట్టిమాటయే నుయి || ఎం ||
10. మున్న కెక్కడవై న మగడు చిక్కకయ్యె | నిట్టలాగని వాడెట్లు చునుగదజ్జెలు || ఎం ||
11. పట్టిమంతులము లలి దంధ్రులయదె | తప్పక నిడ్డలకు కుడదగ్గ నేర్పరలె || ఎం ||

బొంబాయి గాంధర్వ మహావిశ్వవిద్యాలయము.

ఈ విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఏడవ సాంఘిక సమావేశము 15-వ తేదీన సాయంత్రము 5 గంటలకు జరుగఁబడినది. సర్ బాలచంద్ర కృష్ణగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. సభ కార్యముంది శ్రీపురుషులు విచ్చేరిరి. యథావిధిగా సభ దైవప్రార్థనముతో ప్రారంభింపబడినది. సంగీత చర్య మండలి సంస్థాపనము సంగనిని తనామాంకురగాను సభ్యులకు తెలియజేసి దాని ఉద్దేశములనుగూడ సంగ్రహముగా తెప్పిరి. దక్షిణ గుజరాతి శ్రీలవ హోత్సవాము లేనందులకు విచారించుచు పార్టీశ్రీల యుత్సవాము గొనియాడుచును అంతరికావూ గోక్షే గారు తమ ఉపన్యాసమున తెప్పిరి. భాంతియసంగీతము నీతిపరబోధకముగా నున్నదనిగూడ యామె తెలియజేసెను.

వీడేలు వాయించుటయందు ఎక్కుడు పాండిత్యము గలిగియున్నందులకు పి. ఏ. నుందరము అయ్యగారికి విద్యా లయసభ్యు లొక బంగారు పతకమును బహుమానము గానిచ్చిరి. నుందరము అయ్యగారు ఫిడెలు వాయించుటయందు దక్క నా దేశమునెట్టిలో నుత్తములని భావించుచున్నాడు.

విద్యాలయమునకు గౌరవ కార్యదర్శి గా నుండిన గోదా గారు విద్యాలయమునకు ఉదారవృద్ధములు తగిన సహాయము చేసెదరుగాక అనికోరిరి. వీరిపదవిని చాలింపకున్నాడు. పండిత ఇప్పుడగంబరుగారు ఉపన్యాసము లందరిని నిభిలించినందున భ్యక్షులను పూలమాలచే సంకలించిరి. సభి కలందరము లేచి కలసిపోయెదగధను నుగించిరి.

కన్యకాపరమేశ్వరీ పాఠశాలలో కలకలు:—బెజవాడ నుండి వైపారకాల గౌరవ కార్యదర్శి ఎ. జె. జి. రామశేషయ్యగారు క్రమము క్రమానోపాధ్యాయులుగా పనిచూచుచు కె. రామారావు ఎం. ఏ ఎల్. జి. గారును మా కిట్లు లెంతివారై నియుచున్నాడు.

శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ విస్సంపెట్టి వేంకటరత్నయ్యపిం దు ఉన్నత పాఠశాలలో కలకలు ప్రారంభమై యిదిగఱకు క్రమానోపాధ్యాయులుగా నున్న వి. రామస్వామి అయ్యగారి. పి. ఏ. ఎల్. జి. గారిని యుద్ద్యోగమునండి తొలగించిరి. క్రమము క్రమానోపాధ్యాయులుగా పని చేయుచున్న కె. రామారావుగారికి వారంకను పదవి(చార్జి)కొప్పకెప్పలేదు ఇదివఱకు క్రికటింపబడినట్లు సంవత్సర ధీక్షలు 20 వ తేదీ ని జలుగుటకు కలుతేడు. ముందటి క్రమానోపాధ్యాయులు ఏ ప్రిలు 20 వ తారీఖుండి జూను 21 వ తారీఖువఱకు ఎండ కాలుపు సామీతులుచుననియు, సెలవై వెంక సంవత్సర పరీక్షలు నలుగురుచుననియు నోటిను ఉపాధ్యాయులకు అందటి కి పంపిట్లు తెలియచున్నది. ఆ ప్రధానోపాధ్యాయుడు పని వదిలినండి తొలగించబడినాడు గనుక ఆ నోటిను ప్రకారము జరిగించుటకు కలుతేడు. పరీక్షలు 24 వ తేదీనుండి ప్రారంభింపబడునని విద్యార్థులకును, వారి విచారణ కర్తలకును ఇందు మూలముగా తెలియజేయబడినది. పరీక్షా నియమాలకు కాలుచు పాఠశాల అఫీసుకుండు దొరకును. ఒక నకలు ద్వారాను కంటింపబడును

మందుగ నులయుద్ధము

శక్తి సేవ చెడగొట్టుట.

లండను ఏప్రిలు 22:—ఫిరోజు నూషెజా, హల్లక, గివెషియెద్దగారి 24 గంటలూను మందుగ నులయుద్ధము జరిగింది. నెయింటు ఈశాయెద్దకుండు తమకందకముల జర్నలియును విదవి వైకిచ్చిరి. మేము రాత్రియందు వారి చెడగొట్టితిమి. కడ ఆరానిను దక్షిణభాగమున కందకఫిరం గులయుద్ధము జరిగింది. ఈవేళును పరిపరమునకు, లాబెస్సి కాలున నూషెజాకు వడుముయందు వెక్కు సానములయందు ను ఆర్టిలరీయుద్ధము జరిగింది. అంగ్లేయులు ప్రయించిరి

మూన్మునది పరిపరముల పోరాటము.

మేము ఏప్రిలు 22:—అగ్లోనలో 285 గుట్టయెద్ద జర్నలియు లొకమందుగని పోల్చిరి. కాని ప్రదేశముయొక్క ఉత్తరభాగమును మేమాకగిమించుకొంటిమి, మూన్మునది పశ్చిమభాగమును మూన్మునయెద్ద నుండు మా నూతనసానములవై తివ్విక ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. తూర్పున వాన్సెద్దమున గద శక్తిఫిరంగులు విజ్రంభింపెను. వోవకనందు ఫిరంగులు కాల్చబడినదిగాని పరాతిసాధము జరగలేదని పరానువారు ప్రకటించిరి.

Burma.

Burma University.

RANGOON, April 19. The Burma Government have just published the correspondence in regard to the question of the establishment of a University for Burma and the elaborate Draft Bill for the University with an explanatory note on the proposed University by Mr. J. G. Covernton, Director of Public Instruction. The Draft Bill is a voluminous document and teems with technicalities. The Director of Public Instruction in writing to the Secretary of the Burma Government on the 17th January 1916 submitted a copy of the Draft Bill for the Universities recast on the lines of the Hindu University Bill, that is to say, while the complicated constitutional machinery of the Hindu University has not been adopted the principles of the arrangement governing its bill have been followed. The Draft Bill was submitted to the Principals of the Government College, and of the Baptist College for criticism and certain objections were taken which were thought unnecessary on the suggestion, however, of the Principal, Rangoon Government College. To confer powers assigned to the Viceroy, on the Chancellor (namely the Lieutenant-Governor, Burma) was in Mr. Covernton's opinion convenient, and he thought that it might be left to the Government to decide.

The Lieut.-Governor's Views. Sir Harcourt Butler in expressing his views on the representation made by the Educational Syndicate pointed out in the course of the note from the Secretary to the Burma Government to the Educational Syndicate that certain important matters in Mr. Covernton's memorandum of March 1916 relating to the site of the building and the finance of the University could not be settled definitely until normal conditions were restored after the war. If it was considered essential that the University should be started on the scale originally contemplated it would be necessary to postpone the constitution until the requisite funds were available. But it was financially possible to commence the University at an early date on the modified scale, utilising the colleges which had already attained a University standing, and with the addition of a central executive staff and proceed to create a small University on the lines suitable to the immediate requirements of the province. The present Bill had been drafted so as to enable commencement on that modified scale to be made, while permitting expansion to the scale originally contemplated as soon as necessary funds might be forthcoming, without further legislation. The Lieutenant-Governor considered that the University on the modified scale suggested was not at all worthy of the province of Burma. It is, however, only an alternative to the postponement of the scheme for such period which could not at present be estimated and on this ground His Honour was prepared to accept if the educational Syndicate approved it as a temporary measure. He was to suggest that the members of the educational Syndicate would consider the question and favour the Local Government with their opinions which will be most likely to conduce to the ultimate success of the University and educational welfare of the province. But although it may finally be decided to commence the University on reduced scale it was necessary that the provisions of the Bill should be examined with reference to its suitability to the conditions of the University on its expansion to a scale commensurate with the requirements of the province. It should be recognised that there was a unique opportunity in Burma of starting on new lines, free from many of the traditions which have hampered University development in other Indian provinces. His honour was disposed to think on general grounds and with reference to the needs of the province that the Rangoon University may be more practically useful than any yet attempted in India, with the control and direction of a full University course in arts, science, pure and applied technology, medicine, engineering, agriculture, law, forestry, veterinary science, and training in commerce, arts, architecture, etc., with practical studies in the Pasteur institutes and hospitals and also at the Museum which the Local Government was committed to build as soon as funds were available. It was possible in Burma to a greater extent than in any of the older and advanced provinces in India to concentrate the intellectual energies of the provinces in one immediate neighbourhood and to develop a really many-sided university, where minds and ideas would clasp and a real university atmosphere would result. In conclusion the Secretary to the Government says:—I am to request that the Lieutenant-Governor may be favoured with the opinions and suggestions of the educational Syndicate not only on points specially mentioned in this letter and in that of the Director of Public Instruction dated the 7th January but also on any other points concerning the special requirements of the province and the suitability and adequacy of the Draft Bill schedules. To attain these requirements I am to suggest, if the educational Syndicate see no objection, these papers might be published in order that the public may be kept informed of what was going on and might have an opportunity to express its views.

క స్తూరి

వినుజ్వరములకు, కలరాకు, నంధికి, బాలెంత్రికామునాల వారములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారమున కన్న ప్రేయమగుటచేతను, నవరస సుమయము లందెవ్వరకుట గుప్తము. మా దివోయందలి కస్తూరియందెవ్వరకు తెలియను శ్రేష్ఠుడవు ఇంతవరకు మాతావునండి కొనిన వారలకివయయు తెలిసియున్నది. కొననివా గొకసారి పరీక్షించినవిజును. తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని వెనుపడారు తులం 1-కి రూ 80-0-0

తా మ ర తై ల ము

డబ్బీ నెల 1-కి 0-4-0, 12-కి రూ. 2-10-0
చెన్నకాంజం దివో 6, తంబు శెట్టిపిడి, వడగాను.

THE GREAT WAR.

Enemy Driven from Trenches on the Meuse.

FIGHT ON THE TIGRIS: 200 TO 300 TURKS KILLED.

Russian Troops Arrive at Marseilles.

COMBINED MASSACRE OF GREEKS BY TURKS AND BULGARIANS.

CABINET SETTLEMENT CONFIRMED.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

THE CABINET CRISIS.

Settlement Confirmed.

LONDON, April 21.

It is officially announced, that the Cabinet has reached a settlement.

Political Circles Relieved.

LONDON, April 21.

Political circles are most relieved at the Cabinet settlement, the terms of which are food for wide speculation. General satisfaction is felt by all parties that Government have at last admitted the desirability of giving Parliament the actual facts, in order to facilitate a final decision.

The Speaker, who is taking a cure at Bath, is expected to break off his holiday and preside at Tuesday's sitting.

It is understood that the House will meet under the usual conditions. Then, after question time, the Speaker will order the exclusion of the press. A communication dealing with the proceedings will afterwards be published. Mr. Bowerman, Secretary to the Trades Union Parliamentary Committee, says he is profoundly thankful for the settlement.

No party Need Surrender.

LONDON, April 21.

The Cabinet sat for two hours to-day till 2 o'clock before it reached a settlement, with which Mr. Lloyd George is declared to be satisfied. It is, therefore, assumed that absolute surrender is not required from either side. The Ministers have now the week end to spend before Parliament re-assembles.

London Press Opinions.

LONDON, April 21st.—Mr. Asquith's phrase "formidable disaster" is the text of leading articles in all the papers, which are generally emphatic that such must be averted. The "Daily Telegraph" says:—Months of blind mischief-making and deliberate wrecking are responsible for a situation encouraging to the enemy on the very eve of the Allies' launching their supreme war effort and when a rupture between the United States and Germany is imminent. It is something gained that the whole matter has been brought out into the open.

The "Daily Express" thinks that no other Ministry is conceivable.

The "Daily Graphic" insists that the divergent elements of the Cabinet must meet on common ground that Great Britain is the workshop of the Allies.

The "Daily Chronicle" says that the disruption of the Government is the sole aim of anti-patriotic newspapers regardless of the mischief done to our relations with the Allies.

The "Daily News" says:—We have drifted near Niagara, but a warning is not too late.

The "Times" says:—We would cheerfully see the Cabinet shorn of half of its members, no matter which, if the remainder would direct the war unhampered and with determination.

The "Daily Mail" says:—If the Cabinet remains much longer squabbling and wobbling, this will be the disaster of the most formidable kind. The country smiles at the good opinion of themselves entertained by these ineffective politicians.

The "Morning Post" says:—The Military Service Act was the first bite at the cherry. The Government are now forced to take a second bite. Although Mr. Asquith has made every body's flesh creep, the Government's grimaces over the second bite may be discounted.

An Unprecedented Decision.

The decision to hold a secret session is unprecedented in modern times. It accorded with the suggestion of the Labour Members, who before it was announced that the Cabinet had reached a settlement decided to ask for a secret session to discuss recruiting. Apparently Parliament, on Tuesday, will be able for the first time to consider all the facts of the situation. It is suggested that the terms of the settlement involve general compulsion with a suspensory clause providing that it shall not be applied so long as voluntary recruiting is satisfactory.

At present 100 Liberal Members of the House of Commons, including Sir John Simon have resolved to support Mr. Asquith.

The Reason for the Secret Sessions.

The Press Bureau announces that the settlement in the Cabinet, while meeting the demands of military situation, has satisfied all sections of opinion, represented in Government. The sole reason for secret session on Tuesday is to inform Parliament confidentially of the main facts and figures on which decision of Cabinet is based, the publication of which is obviously undesirable.

The Upper House.

LONDON, April 21.

The debate in the Lords on Lord Milner's motion in favour of general compulsion was adjourned. Lord Lansdowne laid great stress on the gravity attending the break up of the Government.

The Economic Conference.

India's Part.

LONDON, April 21.

In the Commons Chamberlain said that the Indian Government had been informed as to the scope of the Economic Conference in Paris and had been assured that if as the result of the conference, any action should be contemplated, no steps would be taken without full consultation with them as with the Dominion Governments.

A Muslim Cemetery.

For the Sanctified Dead of Islam.

LONDON, April 21.

Sir George Birdwood in a letter to the "Times" warmly commends the scheme for a Muslim Cemetery and hopes it will be planned not as a necropolis but as a true Garden of God for the sanctified dead of Islam in England.

The Silver Market.

Messrs. Montague's Report.

LONDON, April 21.

Messrs Montague's report says that the absence of sales from Mexico, paucity of supplies from the United States, ready absorption by Indian bazaars of sales of silver direct from China, and almost complete realisation of China's holdings in London account for the difficulty of feeding the present demand. Bulk of inquiry has been for coinage.

German Blockade.

A British Steamer and a Barque Sunk.

LONDON, April 20.

The British steamer Cairngowah and the barque Kavenhall have been sunk. The crews were saved.

Neutral Steamer Sunk.

LONDON, April 21.

Dutch Steamer "Lodewik-Van-Nassau" has been sunk. Five were drowned.

France.

Russian Arrival at Marseilles.

LONDON, April 21.

Arrival of the Russians at Marseilles has created intense enthusiasm throughout France. It is not yet known in what sector they will be used, but the Germans will certainly hear of their arrival with dismay. There were ovations as troop ships came in and guards of honour were formed, by French Infantry and Cavalry, while the warships' bands played the National Anthem. The French General and Officials welcomed the Russian.

General Joffre's Welcome.

LONDON, April 21.

PARIS.—Picked Russian force arrived at Marseilles to-day. General Joffre in order of day rejoices to welcome faithful and gallant allies who will fight on the side of the French on the western front. He says the soldiers are the bravest among the Russians and are commanded by officers among the most renowned.

Successful French Attacks.

Enemy Repelled for their Positions.

LONDON, April 21.

PARIS.—The Communique says French attacks continued to make progress in Morthomme region. French taken many more prisoners. Germans at dusk after violent bombardment launched a powerful offensive on a front of two kilometers between Thiaumont farm and Vaux Pond. Enemy secured a footing southward of Douaumont fort and northward of Pond, but they were completely driven out by night counter-attacks. We took machineguns and some prisoners. We also progressed westward of Douaumont liberating numbers of wounded Frenchmen.

British communique says there was mining activity during last twenty-four hours near Fricourt Souchez Hulluch and Givenchy. We dispersed during night a party of Germans who left their trenches near St. Eloi. There was trench-mortar fighting to-day south of Arras.

TELEGRAMS.

and mutual artillery bombardments at various points between Souchez and Labassee Canal and in the neighbourhood of Ypres.

PARIS.—Communique says:—We occupied northern lip of the crater caused by the explosion of a German mine at Hill 285 in Argonne. There was violent bombardment of our new positions at Morthomme west of the Meuse and intense action of enemy artillery east of the Meuse to Vaux Fort. There was lively cannonade in Woivre but no infantry action.

Shelling the Enemy.

Enemy driven from Trenches.

LONDON, April 21.

The Paris communique says:—we shelled enemy communication in Malancourt Woods. In Argonne there was great artillery activity in the sectors of Hill 304 and Avocourt west of the Meuse, we attacked in the region of Morthomme and drove the enemy from trenches, occupied by him on April 10th. Bombardment took place in Douaumont-Vaux region, east of the Meuse and there was quiet elsewhere.

Enemy's Infantry Attacks.

Mining Activity in Our Favour.

LONDON, April 21.

The British communique says:—Enemy last night, after heavy bombardment, attacked our lines at Ypres at four points. His infantry penetrated our lines but was everywhere ejected except at St. Eloi, where he captured two craters and on the Ypres-Langemarck road where he retained one trench. Hostile raid near Mamitz failed to reach our trench. There has been mining activity in our favour to-day about quarries south of Givenchy.

Greece.

Massacre of Greeks.

Turks and Bulgarians' Concerted Action.

LONDON, April 21.

Telegram from Salonika says that serious massacres of Greeks occurred on April 11th in Adrianople, Smyrna, and Constantinople. The Turks and the Bulgarians co-operated in the massacre at Adrianople.

Mesopotamia.

Fight on the Tigris.

200 to 300 Turks Dead.

LONDON, April 21.

War Office states that details of the fighting on the right bank of the Tigris on April 16th prior to the Turkish counter-attacks show that the Turks left two hundred to three hundred dead. We captured two field guns and five machine guns. Our losses were comparatively small.

Aeroplanes' report states that Turkish ambulances were busy all day removing casualties after enemy's counter-attacks.

LONDON, April 21.

General Lake reports that a series of heavy counter-attacks were delivered on the right bank of the Tigris during the night of April 17th. Our lines were in places forced back five hundred to eight hundred yards.

Russian Success at Erzerum.

Turkish Troops Annihilated.

LONDON, April 21.

The Petrograd communique says Russians west of Erzerum carried strongly entrenched range of high mountains. Several hundreds of bodies were left on the field. Some Turkish detachments from Gallipoli were annihilated and others were severely punished with rifle and bayonet.

AMERICA.

State Legislature Supports Wilson.

LONDON, April 21.

NEWYORK.—State Legislature, which the Republicans control, has passed a resolution, unqualifiedly supporting Wilson in the German crisis, and offering to convene again order to pledge the full resources of the State to maintain the nation's honour.

America's Determination.

Enemy's Vain Attempts at Evasion.

LONDON, April 19.

WASHINGTON.—Message says:—Bernstorff conferred with Lansing apparently seeking further delays. It seems that he was coldly received and given to understand that America will not change her attitude until the reply to yesterday's note arrives.

Count Bernstorff's Cold Reception.

Count Bernstorff, in a length and most perturbed message, has recommended Berlin to take a speedy step to avoid a rupture.

A Rupture Predicted.

LONDON, April 21.

A New York message to the "Times" says that high financial circles predict a break with Germany soon, but it is not believed that war will follow.

Igel's Arrest.

Correspondence Copies Sent to Washington.

LONDON, April 21.

Photographic copies of the correspondence seized at the time of Igel's arrest have been forwarded to Washington in order that Bernstorff may have the opportunity of identifying the property of the German embassy. It is not expected that he will claim some documents because they would implicate his intimates.

TELEGRAMS.

China.

Chinese Troubles.

President Prepared to Resign.

LONDON, April 21.

Telegram to "Times" from Peking says indirect negotiations between Government and its opponents are understood to be proving futile, owing to the latter's insistence on the resignation of Yuan Shikai. The stopping of remittances from provinces will soon put the Government in financial difficulties, and the payment of troops will be impossible. Thus the President may have no choice but to retire. It is now believed that he is prepared to resign in favour of the Vice-President, provided guarantees are given for life and property of himself and his supporters.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, April 21.

The following telegram dated the 19th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Russians captured Trebizond by the combined efforts of the fleet and the army, including the daring landing of the supporting army which have pursued the Turks after the last action.

The French report that bad weather at Verdun hampered operations. There was intermittent bombardment and no infantry action.

The British report two successful raids into the enemy positions.

The Italians report methodical progress in Ledro Valley.

Border Disturbances.

Rind Tribesmen Shoot the Political Agent.

SIMLA, April 21.

Mr. T. O. Hughes, Acting Political Agent, Makran, and Commandant of the Makran Levy Corps and Second Lieutenant G. B. Horst, I. A. R. O. who had only recently been attached to the Corps have been shot dead at Nand in Makran, by two Rind tribesmen, brothers of a well-known outlaw. The Levies promptly avenged their deaths by killing the two assassins. No further particulars have been received, but the Political Agent Kanat was due to reach the spot last night.

An American Monthly Proscribed.

SIMLA, April 21.

In exercise of the powers conferred by Section 19 of the Sea Customs Act of 1878 (8 of 1878), as amended by Act 15 of 1914, the Governor-General in Council is pleased to prohibit the bringing by sea or by land into British India of any copy of the American monthly magazine entitled "The Open Court" for the month of February 1916 and all subsequent issues.

SIMLA, April 21.

The following is published in the current issue of the Gazette of India in Commerce and Industry Department:—

Mr. H. C. A. Goodall, Director of Telegraph Engineering, acts in the Grade of Rs. 2000, Mr. W. S. Sharps in the grade of Rs. 1400, and Mr. G. W. R. Talbot in the Grade of Rs. 1500.

Consequent on the retirement of Mr. Durran, Mr. G. R. Clarke, I. C. S. Postmaster General is promoted to 1st Grade; Mr. H. A. Sams, I. C. S., is confirmed in the 2nd Grade, to officiate in 1st Grade; Mr. P. G. Rogers, I. C. S., is confirmed in the 3rd Grade to officiate in 2nd Grade; Mr. H. S. H. Pilkington to officiate in the 3rd Grade and Rai Bahadur A. K. Chauri confirmed as Assistant Director General on the grade of Rs. 800.

Mr. Leach, Inspector of Mines has been granted 6 months leave.

The Foreign Office.

German Prize Court Regulations.

SIMLA, April 21.

The following note by the Foreign Office dated the 1st March, 1916 is republished for general information:—Note by the Foreign Office, London:—In the report of judgments of the German Prize Court which have reached His Majesty's Government, it is observed that in many cases claims put forward by British subjects have been rejected by the Court, on the ground that the claimant had failed to submit a power of attorney as prescribed by Section 27, paragraph 2 of the German Prize Court Regulations. A translation of the section above referred to is accordingly appended for the information of persons who may have an occasion to put forward their claims before that Court. Section 27 of German Prize Court Regulations: In the statement of claim shall be indicated the facts and proofs by which the claim is supported; if possible, documents shall be attached to the statement in the original. The said statement of claim shall be signed by an Advocate, who is provided with a written power of attorney and admitted to practise at a German Court, and who has obtained the qualifications to sit as a Judge. If the claimant is not residing at the place of the official seat of the Prize Court he shall indicate a person there domiciled, upon whom service may be effected on his behalf.

Another Donation.

To the St. John Ambulance Association.

SIMLA, April 21.

R. B. Lala Sultansingh of Delhi has generously presented complete motor ambulance costing eight thousand rupees through the Chief Commissioner, Delhi to the Chairman of the Executive Committee St. Johns Ambulance Association, Simla, for use of Indian wounded soldiers.

SIMLA, April 21.

The following is published in the current issue of the Gazette of India:—

Legislative Department:—Messrs. R. P. Russell and C. W. N. Hudson resign the office of Additional Members in the Imperial Legislative Council.

Mr. F. C. Rose has been nominated Additional Member, Imperial Legislative Council.

HOME DEPARTMENT:—The services of Surgeon General Sir C. P. Lukis are placed temporarily at the disposal of the Commander-in-Chief.

Earthquake Report.

The earthquakes were recorded at Simla yesterday; one at 17 hours 11 minutes of considerable severity probably in northwest of the Pacific and another a slight one at 19 hours 23 minutes probably in Nepal.

Weather.

SIMLA, April 22.

The disturbance from the west has given a few light falls in Northwest of Baluchistan, and is now in the South Punjab. Rainfall has been nearly general in Assam and local in North and East Bengal and Northern half of Burma.

The principal amounts are:—Akab 1½ inches, Kyankpyu, Sibsaigar and Cherrapunji 1, Dibrugarh 2, Chittagong 1½, Mymensingh Bogra and Dinajpur 1. (Temperature has risen in Northwest India; but lower than usual Bengal and Upper Burma.

FORECAST.—Extension of lights rainfall into North Punjab and surrounding hills.

SIMLA, April 21.

Fresh disturbance from the west entered Baluchistan, but has hitherto given in appreciable rainfall. Information from Northeast India and Burma is defective, but widespread rain appears to have fallen in Assam and Bengal. Thunderstorms have given local showers in the south Peninsula. Chief amounts are:—Akyab and Gaubati 1 inch, Barisal 1½, Narayanganj and Jalpaiguri 2, Jessore 4, Chittagong 2, Tinnevely 1½ and Madura 2.

FORECAST.—Decrease of rain in Northeast India and appearance of a few light falls along the Northwest Frontier.

Calcutta.

Quarrel over an Unclaimed Revolver.

Police Enquiry Proceeding.

CALCUTTA, April 21.

A curious story of an unclaimed revolver was narrated yesterday at Jorabagan police station. There was a row between two upcountrymen, Brijlal and Bisun. After mutual abuses Brijlal chased Bisun who ran towards Chitpore Road raising an alarm. A beat constable arrested Brijlal and found a revolver in his pocket. At the police station Brijlal said that he did not know how the revolver came into his pocket. Enquiry is proceeding.

BURMA.

Murder of an American Driller.

The Accused Burman Remand.

RANGOON, April 21.

A Burman, Ba Thein, who was arrested recently in connection with the murder of an American driller S. McCleary on the night of the 15th March has been released as the Police found no evidence against him. No trace is to be had of the revolver which Jones is said to have been in possession of at the time of the murder. The Police have obtained remand for the purpose of enabling them to examine several more witnesses in the case against Jones.

The Water Hyacinth State Legislation

Necessary.

The Bill dealing with water hyacinth in Burma is at present before the Government of India. Hyacinth is a weed which has been greatly impeding navigation of boats and launches in inland waterways in the province and the question of the best means of legislation has been under the consideration of the Burma Government for some time. In Florida and Ceylon legislation has had to be undertaken for dealing with this growth.

Bombay.

Gandharva Maha Vidyalaya.

Annual Social Gathering.

[FROM A CORRESPONDENT.]

BOMBAY, April 21.

The 7th Annual Social Gathering of the students of the Gandharva Maha Vidyalaya was held on the 15th instant. The programme lasted from 8 A. M. to 9 P. M.)

In the evening at 5 P. M. a meeting of the past and present students of the Vidyalaya was held Sir Bhalchandra Krishna presiding. The Hall was full with ladies and gentlemen. Sir Bhalchandra being elected to the chair the proceedings commenced with the usual prayer. Mr. Tahamankar then announced the establishment of "Sangit Charcha Mandal" and gave in brief the object of the same. Mrs. Avantikabai Gokhale addressed the meeting and in her speech she regretted the lack of enthusiasm among Dakshani and Gujrathi ladies and praised the example of Parsi ladies and praised who are taking full advantage of the Academy. She spoke of the power of the Indian Music in moral and religious teaching.

After some further items in the programme a Gold Medal and a certificate were awarded by the Members of the Gandharva Maha Vidyalaya to Mr. P. A. Sundaram Aiyar for his proficiency in playing on Violin. Mr. Sundaram Aiyar is known to the whole singing world as the best Violinist in the Deccan, and he has exhibited his skill before the Bombay Public in the Concerts given at the Vidyalaya a fortnight ago.

Mr. Ghoda the retiring Honorary Secretary of the Vidyalaya appealed to the Public on behalf of the Vidyalaya to come forward and help the institution with a generous hand.

Pandit Vishnu Digambar having expressed hearty thanks to all the speakers and garlanded the President the meeting was concluded with a Chorus Song.

Central Provinces.

Land Revenue Administration.

Report of the Financial Commissioner.

NAGPUR, April 21.

In the report on the Central Provinces Land Revenue administration, just issued, the Financial Commissioner, referring to the condition of the agricultural classes during the year 1914-15, observes that the Khariff and rabi harvest, though in themselves adequate, were not sufficiently favourable to make good the depletion of agricultural wealth resulting from the previous scarcity, and the year might best be described as one of recuperation rather than complete recovery; and particularly in the north of the province, small cultivators were unable entirely to shake off the legacy of depression from the preceding season. The economic effect of the war was felt principally in the cotton-growing districts, where the fall in the price of cotton to one-third below the normal, together with the general tightness of the money market put a severe strain on the finances of the cultivators, especially sub tenants who had taken fields on lease on speculative sub-rents. In the rice and wheat growing areas on the other hand, the high price of grain was favourable to the malguzars and substantial tenants, but they were not able to derive full advantage from it, because it was necessary for them to replenish their stocks which had been very largely depleted in the previous year, and the surplus available for the market was smaller than the usual. In spite of the high price of food the labouring classes did not fare badly as there was a keen demand for labour, and wages remained at their normal level. The only exception to this were the weavers of Nagpur and Burhampur who turn out a high class of goods for which the principal market, is in the cotton-growing areas of Berar, Nimar and Khandesh. The financial depression in these districts reduced the demand for their fabrics by nearly 50%, and it was found necessary for Government to come to their rescue by buying large quantities of cloth and stocking it until an opportunity could be found of bringing it on the market. The pinch was felt by the Koshtis in some other towns also, but private assistance sufficed to tide them over the difficulty. The year was on the whole a healthy one and free from any widespread epidemic. Cattle disease was not prevalent except in Nagpur, Chanda, Mandla and Bilaspur districts. The Commissioner of the Jubbulpore Division draws attention to the need for better village communication in his division, particularly in the haveli area. He points out that the backwardness of this rich tract is chiefly due to the absence of any cart tracks connecting the villages with the district roads, a defect which necessitates the use of the uneconomical method of selling grain to middlemen and taking it to market by pack animals. He reports that a commencement has already been made in the Jubbulpore district, but great difficulty is experienced owing to the continuous stretch of heavily embanked fields which is characteristic of the "haveli" tract.

South India.

Ooty News.

OOTACAMUND, April 22.

The usual salute from the Stonenouse battery this morning announced the arrival of the Governor at 5-30 yesterday. All the Members of the Government arrived here during the week.

A cricket match was played between the Coimbatore and the Ootacamund Gymkhana on Thursday and Friday. Ooty scored 286 in the first innings with 65 and 69 off bats Campbell and Captain Plumer. Coimbatore replied with 120, and in follow on made 172. Ooty had seven runs to make to win which was accord with loss of one wicket, Gymkhana thus winning by 9 wickets.

BRIEF TELEGRAMS.

The Postal Express train conveying the inward foreign mails left Bombay yesterday at 33-40 hours.

The P. and O. Steamer "Mandala" with the mails of the 31st ultimo dropped anchor at 5-30 this evening. Mails and passengers about 70 in number landed at 8-30. Postal expresses are timed to leave as under:—Punjab 11-30, Madras 11-40 and Calcutta 12 midnight.

Sir Henry Richards, Chief Justice of Allahabad High Court, has just received a cable from Buckingham Palace announcing the death of his eldest son, Lieut. Richards, who was in the Cannought Rangers. He was killed in action at Rocky Peak near Kistorino, Serbia, on the 7th December, while in charge of the machine guns. According to the reports of the wounded men in his company, he refused to leave his gun although absolutely alone. He was recommended by his Colonel for distinguished service in the field.

Reuter.

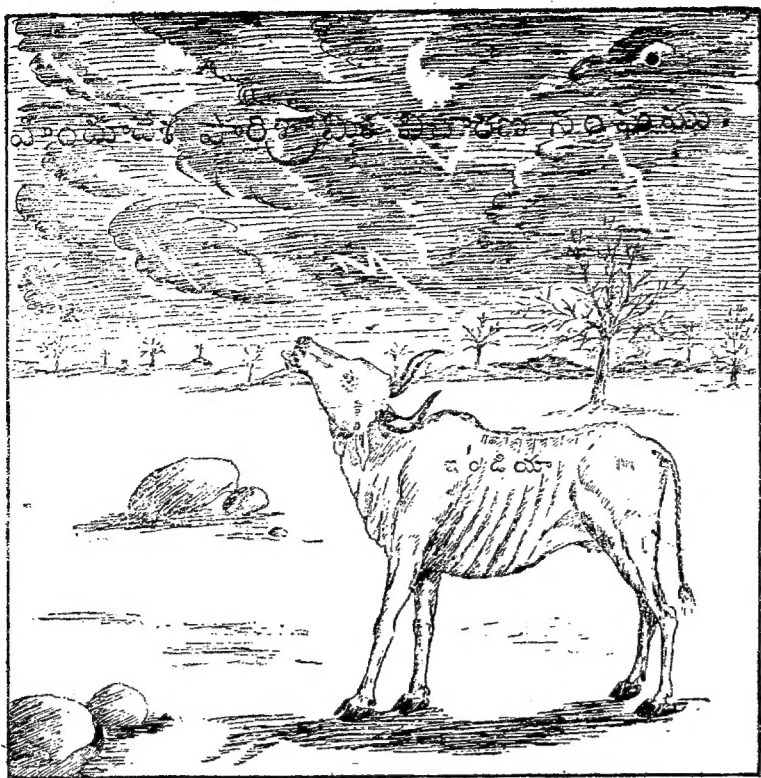
LONDON, April 21.

ROME:—Italians on Col-Di-Lana after three months preparation digging a tunnel eleven hundred yards long under Mount Sief blew up a large part of, mountain on 11th instant destroying most of the positions occupying remaining trenches and capturing four-hundred prisoners. Afterwards says Communiqué we captured eastern peak of Mount Ancora.

LONDON, April 21.

AMSTERDAM:—"Telegraph" learns that Governor-General of Dutch East Indies will preside at enquiry into conduct of Germans named Egloffstein and Kail, ex-managers in Straits of Sunda syndicate who are suspected of conspiracies against Government. It is said that they have been largely responsible for recent disturbances in East Indies.

కురిసేమబ్బేనా?

ఆప్తు:—ఇది కురిసేమబ్బ, కురసేమబ్బ, సూచనలు చూస్తే కురుస్తుందని ఆకా గావుంది. నాభాగ్యం ఎట్లుందో? మేతలేక కొనడాపిరితో నున్నాను.

(హిందూదేశములో పరిశ్రమలను ఎట్లు వృద్ధిచేయవచ్చునో విచారించుటకయి దొరతనము వారు హిందవాంగ్లేయులు గల వంచాయితని నిర్ణయించినారు.)

[4వ పేజీ కరువాయి]

స్వాతంత్ర్య వ్యాపనమునకు నిర్బంధములను గల్పింపనకుటటి యి. నియతధర్మసాతమై పాలకుల యాప్తాప్తముల ననుసరించి కాపించుట వర్తమానముగ ధర్మమునకు విరుద్ధము. ఇతర నా గరకరాజ్యములకువలె పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును భరతఖం దమునందును స్థాపించుట జాతీయజీవనమునకు సుఖ్యసాధనము. రాజద్రోహములను దండించుట జేకేమబ్బేనా కనకర చుకుట నిజము. దండమును జేకేమబ్బేనా స్థాపితమైన వ్యాపకభల నమత్తుమునందు వ్యాపకసూత్రముల ననుసరించి చేయుట స్వా తంత్ర్యసంరక్షణమునకు చూలూతురము. పత్రికా కాపనము ల సాహాయ్యమునబొంది పత్రికాకర్తలకు నమత్తు మునందు చేయుటకులన స్వాతంత్ర్య సంరక్షణమునకు భంగము గలుగునని పత్రికా కాపన చరిత్ర వలనను జూక చరిత్రకులను జెల్లడించుచున్నది. హిందూదేశమునందును నాంధ్రదేశమునందును పత్రికల యాభివృద్ధియు వ్యాపక మును వృద్ధిచేయుటకు 1910 వ సంవత్సరపు 1-వ కాపనమును రద్దుచేయుట గాని మృత్యువుగాని యత్యంతావసరము. ఇతరులకు పాత్ర తగిలించినపు డేవంకమదిగియు విగిలుచున్నాను. ఆత్మ గౌరవముగలవా రి వృత్తియును చేయు చున్నారు.

సాక్షాత్కరణములందలి పత్రికా ప్రిచారము.

ఇచ్చట ఉపవాసమును సాక్షాత్కరణములందలి పత్రికా ప్రిచారమును వివరించుచు 1865 వ సంవత్సరమునందు ఇంగ్లండులో స్థాపితమై నేటికిని నవి చిన్నచుగ జరుగుచున్న లండను టైముస్పత్రిక స్థితిగతులు వాని జేకేమబ్బేనాను నిదర్శ నముగనున్నదని నెలవిచ్చిరి. కేవలము రాజకీయ విషయములను జర్పించెడి పత్రికలు 1900 నందు యానైటెడ్డు స్టేట్సునందు 15,904, జర్మనీయందు 3278, గ్రేటుబ్రిటనునందు 2902, హిందూదేశమునందు 600 పత్రికలు గలవు. పిమ్మట కంతులు గాదు సాక్షాత్కరణములందలి పత్రికా నిర్వాహకుల, సంపాద కుల, లేఖకుల, స్థితిగతులను పేర్కొని, అవి రాజ్య పరివర్తన మును, రాజ్య నిర్ణయములను, సంగ్రామ నిర్ణయములను జేయ సామర్థ్యమును గలిగియుండునని చెప్పిరి.

ఆంధ్రపత్రికలు

ఆంధ్రపత్రికల జన్మవృత్తాంతమును ఉపవాసమునకు తెలియజేయు ఆంధ్రసీసాక్షరములు 1810 వ సంవత్సరము నందు స్థాపితముగాగా ఆంధ్రభాషాభిమాన భరితుడైన ప్రాస దొరవారు సీసాక్షరములను సంస్కరించి వ్యాపింపజేసిరిగా నుడివిరి. మొదటి యాంధ్రపత్రిక యారంభమై 76 యేండ్లు గతించినది. మొత్తముమీద 140 పత్రికలు ప్రారంభమైయుం డును.

ప్రస్తుతపు పత్రికలు

(ప్రస్తుతము ఆంధ్రభాషయందు 37 పత్రికలు గలవని కంతులుగాను తెలిసి వాని పేరులను పేర్కొనిరి.

ఆంధ్రపత్రికలలో దినపత్రిక 1, ఆర్థిక పత్రికలు 2, వారపత్రికలు 9 గలవు. మాసిక పుస్తకములలో మత బోధక పత్రికలు 10, సాహిత్యసంబంధపత్రికలు 7, విద్యా విషయక పత్రికలు 2, యాంత్ర జనోపయోగమై ప్రచురితములగు పత్రికలు 8, వ్యవసాయా విషయములను బోధించు పత్రికలు 4 గలవు. కంఠభాషలోని పత్రికానివి మాసరాష్ట్రభాష లోని సరముగ మనోరంజనమును బోలిన జనావలంకరంబయిన మాసపత్రికలును తెలుగు పత్రికలయందు దపురూపములు. ఆంధ్రభాషయందు హిందీవంగ మాసరాష్ట్ర భాషలందువలె జేలకొంది పాఠములు గల పాఠపత్రికలును లేవు. శ్రీమత బాలగంగాధర తిలక, కృష్ణ దేవరాయతల్లి, ముబ్బివ్యాఖ్య ఆశ్రయ గార్లను బోలిన గౌరవ పాత్రులైన పత్రికా నిర్వా హకులను లేక. విద్యార్థులు, ధీమంతులు, శ్రీమంతులు, పత్రికా నిర్వహణభారమును బూతుకొనవచ్చు డాంధ్ర పత్రికలును మంచి వ్యాపకమును గలిగి జనాదరణీయులులై గౌర వంబును బడయుగలవు.

ఆంధ్రపత్రికల వ్యాప్తి.

ఆంధ్రదేశము సభాధ్యక్షులు ఆంధ్రపత్రికల వ్యాప్తి గురించి యుత్సాహింబి ప్రవచనపత్రికలోను, నితర భాషా పత్రి కలలోను, సామ్యమును ఆంధ్రపత్రికల స్థితి కంత్పత్రికర ముగ లేదని జాత్రుచ్చిరి. చెన్నరాష్ట్రమునందు నూటికి 38 వంతున ఆంధ్రమున్నును ఆంధ్రపత్రికల సంఖ్య 100 కి 10 వంతున మాత్రమున్నది. ద్వివిధ పత్రికల సంఖ్య నూటికి 20 వంతులు.

పత్రికా నిర్వహణము.

పత్రికా నిర్వహణమునకు బాహ్యసాధనములు అంత స్పాధనములను వాధారములు. వ్యాపారసంబంధమును పత్రికా వ్యాపకమునకు సాధనభూతంబులై బాహ్యసాధనములు దెలుపబడినవి. పత్రికా నిర్వహణమున కవసరమైన బాహ్య సాధనములలో నుత్తీ ప్రతిప లేఖము ముఖ్యమైన సాధనము. ఆసాధన మభివృద్ధిని బొందవలయుటకే ఆంధ్రభాషాప్రసంగములను నాంగ్లభాషాప్రసంగములనై పత్రికలయందు బ్రయిం చించుట కవకాశము లేవన్నది. ఆవకాశములుగల యాజకు లికళ నభ్యసించి పత్రికావ్యాపకమునకు దోడ్పడుట సమంజ సము. పత్రికా నిర్వహణమునకు వ్యాపకమునకును రాజధాని నగరస్థితి ముఖ్యసాధనము. ఆంధ్రదేశమునందు మధ్యస్థమైన రాజధాని నగరము లేమింకే ఆంధ్రపత్రికా వ్యాపకమున కవకాశములు తగినవి. రాజధాని నగరమునందు గల జన బాహుళ్యములకు చందాకారులు చేరుదురు. మద్రాసు సౌక ర్యములకు నిర్విఘ్నముగ పకలు పూర్తియగును. వ్యవహార వ్యాపారముల వృద్ధిలన వ్యక్తులను లభించును. వాడుకయం దున్న జేకేభాష నుపయోగించుటకును పత్రికయందు సరళ మైన భాషను వాడుట కవకాశము గలుగును. ఆంధ్రదేశము

నందు రాజధానినగరము లేమింకే ఈలాభము లెవ్వమును నాంధ్రపత్రికలకు గలుగుటలేదు. ఈ కారణముననే ఆంధ్ర భాషా వ్యాపకమునకు నెల్లూరు గోదావరి కృష్ణా మండలములు భాషాభిజ్ఞుల సామర్థ్యమును బట్టి నిలయుంబులై పత్రికాభిచార మునకు నాయకత్వము వహించినవి. రాజమహేంద్రవరము నుండి ప్రియవరములైన విజేకవరని చింతాచి, మనోరమ, జేకేమాత, ఆంధ్రకేసరి మొదలగు ప్రియవరములు దీనికి దృ ష్టాంతము. ఇప్పుడు భాషాభిమానము పత్రికాభిమానము కృష్ణా మండలమునకు మారినది. కృష్ణా పత్రికయందు కేంద్రీకృత మైనది. మండల పత్రికలకు రాజధాని పత్రికలకు గల వ్యాపక ము సోపానముగలుగుట దుర్లభము. భాషా ప్రియముకైమైన ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడ వంతరరకును నీ విషయమున ఆంధ్ర పత్రికల వాదహించియుండుట సహజము.

అంతస్సాధనములు.

బాహ్యసాధనములనై నంత స్పాధనములను పత్రికా ప్రచారమున కార్యకములు. పత్రికానిర్వహణమునకు సంపాద కులు, వార్తాహరులు, లేఖకులు, వ్యవహారజ్ఞులు సాధనము, పత్రికాగౌరవము సంపాదకుని యధీరము. సంపాదకుని విజా నము, పత్రికాభివృద్ధి, విజేకము పత్రికల యాభివృద్ధిగము నకు సహాయమునకు సాధనములు. సంపాదకుని దురహంకార ము స్వాభిమానము చంచల వ్యభావము పత్రికాభివృద్ధిగము నకును సహాయమునకును ప్రతి బంధకములు. పత్రికా సంపాద కత్వమును కత్వంత సమర్థతతో వహించుచు చక్రవర్తుల సాం గత్యమును బొందగలిగిన విలియును టైగుగారి పరిశ్రమక్రియను పత్రికా సంపాదకుల కాదవ్వకుగ నుండగలను. సంపాదకీయ వ్యాపకము రెండు విధములుగనుండును. సంపాదకుని కత్వయం కత్వకి బ్రకటింపట యొకవిధము: భిన్నాభి ప్రాయములను దెలిపి విషయమును వివరించి సిద్ధాంత నిర్ణయభావమును పాఠ కులకు వడలుట రెండవవిధము. విద్యాభివృద్ధియైన జేకేమ లందు రెండవవిధము జవాంగీకారమును బడయుచున్నది. పత్రి కాగౌరవమునకు దారభావ భరితులైన జేకేమనకులు సంపాద కీయసనమును కలంకరించుట యవసరము.

లేఖకులు

పత్రికా గౌరవమునకు సంపాదకులనై లేఖకులను సాధకులు. విద్యార్థులకు వ్యాపకములు జాలును పత్రికల సౌఖ ణమునకు ముఖ్యసాధనములు. రాజనీతిజ్ఞులు రాజ్యాంగ విష యములను, మతబోధకులు ధర్మసాధనమును, ఆర్థిక కాస్త్ర జ్ఞులు ధనసంపాదన సాధనములను, కళాభిజ్ఞులు కళాభివృద్ధి గములను ప్రిజలకు దెలుపుట జేకేభ్యుదయమునకును ప్రిభావ బోధకులను ముఖ్యసాధనములు. ఆంధ్రదేశమునందు ఇప్పుడు విద్యావంతు లీహర్షము నవలంబించుట జేకేభ్యుదయమునకు శుభసూచకము. ఇటీవల ప్రచురితమైన ఆంధ్రపత్రికయొక్క నలవంతురాది సంచికను జదివినవారల హంగ్లవిద్యార్థులకుల న్నృపయ జేరింబుంబును గాధమైన మాతృభాషాభిమానమును యించినదని వ్యక్తమగుచున్నది. వారాంధ్రప్రజల కృతజ్ఞతకు వాడుకలు.

వాస్తవము.

పత్రికలయందు సుపాదకీయములు లేఖకులకు దెంపంబులు నాకర్షించుచుండు వార్తలు సామాన్యల చిత్ర యుల నాకర్షించును. జనసామాన్యల చిత్రంబులు నాకర్షించు టకై వివిధవార్తలను బ్రయసించుట యవసరము. సామాన్య మైన పత్రిక సంకేతంబులను బడయుటకై దినపత్రికకు మాస మునకు జేయరావ్యములు వ్యయమగును. ఆంధ్రపత్రికల ప్రస్తు తిస్సహాయస్థితియందు నానాభాగముల సంకీర్ణము కెంతిని సంకేతములను రప్పించుట కష్టసాధ్యము. కాని ఆంధ్రప్రదేశు లందును భాషాభిమానమును పత్రికాభిమానమును వహించి శ్రమకడక వార్తాగ్రహణము నులభసాధ్యమై పత్రికలజడలకు మృదనురంజకములు గాగలవు.

పత్రికలయందు ప్రచురితములగు విషయముల నేకములు గలవు. సమకాలికాభిప్రాయములు; ఉపవాసములు, సభల చర్యలు, గ్రంథవిమర్శనలు, ఆధికారులపరిసంగములు, సాటుల పద్యములు జేయల జోకవృత్తాంతములన్ని యును పత్రికలయం దు ప్రచారమును బడయుచున్నవి. ఆంధ్రపత్రికల కట్టి భాగ్య దళ ప్రిభాసాహాయ్యమునకాలక్రమమున గలుగవలసియున్నది.

పత్రికా నిర్వహణము.

లోకమునందు సకల వ్యవస్థలందును విషయము సామాన్యముగ కాంచనము నాశ్రియించుచున్నది. ధనములమునకు మంచి సంపాదకులు, వివిధ కృత్రాంతములు, చక్కటి వ్యాప కములు లభించగలవు. ధనములేనికార్యములు విఘ్న వరంపరలకు పాలై కృశించి నశించును. ఇతర దేశములందు శ్రీమంతులు ద్యావంతులు ప్రిభాసేవక లాభమునకొ ప్రిభావితకొ వార్త

48-149, Devarajamodali Street, Madras.

దివ్యజ్ఞాన దీపిక

ఇది ఆంధ్రదేశ్యజ్ఞాన మాసపత్రిక. దివ్యజ్ఞానసమాజము (ధియసాఫిల్ సొసైటీ) వారి గ్రంథమాలయొక్క తత్వజ్ఞానమును ఇంగ్లీషుభాష దెలియనివారికి బోధపఱచుటకు సులభమయిన తెలుగుమాటలతో ఇందుప్రచురింపబడును. ఇదియును గాక మనదేశములం శాస్త్రములందు భారతరామాయణ వాది గ్రంథములందు సారకంఠములగు సంశయలను రహస్యార్థములతో విశదీకరించితి మతస్థులకును సమ్యక్తమగునట్లు చాచియెబడును. మంచికండితులను సత్కుశలములను కొందఱు ఈపత్రికకు వ్యాసమునివ్రాసిన బూకకొనుచున్నార. ఈ పత్రిక ఇప్పటికి ఆరుసంపుటలను క్రిందట ప్రారంభించబడి దివదిన ప్రవర్తమానమై యొప్పునున్నది. వేదాంతవిచారమున ఆంధ్రభాషయందు దీనికి సమానమగుపత్రిక ఇంకొకటిలేదు. శ్రీమత్ కళ్యాణోపమ కృతమైనది. తపాలాఖచ్చతోడ సంవత్సరమునకు చందా ఒకరూపాయమాత్రమే.

వై విలాసము.

పరమాత్ముని నరసింహయ్య, చిత్తూరు.

Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

శుభ స్వస్థము!

శుభ శుభము!!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృత

ప్రతివారము వేలవేలు విక్రయము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0.8-0

తెలుగువలలమోస్తును, వాయువు పొట్ల బొగొట్టును

చర్మపునఃస్థుల వారదోలును. పోటపోగొట్టును

పరమమౌలికలక్షణ హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విశేషములతో కూడ వాడుచున్నాము.

గృహస్థన గలిగి యుండును.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గణమును గలిగించును

ప్రతిథింట నూడదగిన చవుకయైన వైద్యసహాయము.

వజ్రగుళికలు

20 మృతలగుల డబ్బీ 1-కి రూ. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు సరవలములను కారణములు రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీర వ్యాయామము వలనను, జీతేంద్రియత్వమువలన గలుగును. వ్యభిచారము సుఖ రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతిలేకుండుట

రోమహరి

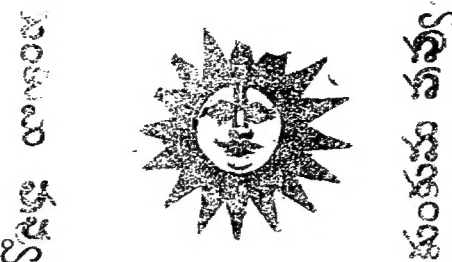
డబ్బీ 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0

ఈ భస్మమును నీటితో గట్టిగా కలిపి వట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలువెక్కదు. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

అమృతాంజనము డిపో, 7, రెంబుకెట్టిపిది మదరాసు.

188 మంచి ధాతుపుష్టి మందులతో
ఇంక చీకటితో వెలకుచున్నారా?
మదనమంజరిమాత్రము. 40 మృతలగుల డబ్బీ క్రయము రూ. 1-0-0
గుప్తనిర్మణముగా నుండునపుడు ఇంతియమను ఏల
అనుభవించుచున్నారా? ఈమాత్రము బాల్యమును చెడునట్లు
పడికచేత తెప్పించుకొన్న యెట్టి అసాధ్యమైన ఇంద్రియ
ప్రాసనము, నపుంసకత్వము, బలహీనము, రక్తకోపము, గ్లి
అజీర్ణము, మలబంధము మొదలగు అనేక వ్యాధులను విద్యార్థి
చచ్చుకొనలే నదివములో పోగొట్టును. రాజవైద్య శాస్త్రా
య్యాది కేకడడి, 20, చీనాబాబురోడ్డు, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వప్నమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమాతృను గమనింపుడు. కరస్పాండ్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మంపేటి, బాంబాయి.

ప్రపంచ చరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరినర్సోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

శైలిసులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని భేషములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0 అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశరుసుము లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికల వి. పి. గా పంపుము. అయినా:— ప్రపంచచరిత్ర శాస్త్రాలయము, 185, కాళిధి, మదరాసు అని వ్రాయుము.

254

వతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మంచి కస్తూరి తేనీ చేయబడినవి. శుభాశన గలవి. అజీర్ణము, వాయువు, జ్వరము, నెన్ని పాతము, దగ్గు, జలుబు, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి లక్షణ నిచ్చును. 200 మా. సీసా 1-కి రూ. 0-4-0 (డబ్బీ రూ. 8-0-0) 254 ఆయుర్వేదపూర్వ, పాండుర, బూరుజిల్లా.

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సంధికి, చాలెంతకు రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైనమం దని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమునకన్న ప్రయ మగుటచేతను, నవసర సమయములందు దొరకుట దుస్సరము. మా డిపొయందలి కస్తూరి యుం దితరపదార్థము లేవియును తేర్చబడవు. ఇంత వరకు మా తావునుండి కొనినవారల కి విషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా రొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లుచేయుటవలన కలితికస్తూరిని గొని మోసపోరు. తులం 1-కి రూ. 30-0-0

మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-కి రూ. 0-12-0 ఇది మనోహరముజేయు విద్యాధులు, స్త్రీదత్తు, ఉద్యోగస్తులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

శ్రీ రీ శేషులైన గోపాలకృష్ణ గొఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి రూ. 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0 వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ శాస్త్రాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మదరాసు.

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని భాగదారిగాను పరిశీలించు నచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేదోభాగములు యేదోపనుచుయోనో అది ఇది వోయినపుడు స్వల్పముగానెయ్య రిపేరులను యాచుంకముల కొద్ది అభ్యాసపుర్యోగముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ పాఠశాల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారిపద్దతుంచి లై సెన్సు యిప్పించి పంపబడును. బండ్లలకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

లిసి క్లాసులు మే నెల 1వ తేది నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరలదిన విద్యార్థులు ఏప్రిలు 31 వ తేది గాని అంతకు ముందుగాని ధరభాగముల చేసికొనవలయును. పాఠశూర విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తాళింకబడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

288 24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు మాంట్యురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును నడుపుటకును ఈ పాఠశాలవ్యాసముల గలపబడును. ప్రత్యేక గమనిక:— పాఠశూరివిద్యార్థులకు ఉచితముగవసతియు, భోజనాదికములు ఏ ఏర్పాటుచేయబడును. క్రమశిక్షితప్రభుత్వమున క్లాసుప్రారంభ తరుగును. తయారైన వైనాకరికి ఫోర్సులేయబడును. స్వల్ప సంఖ్యలో దీనికొకబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనవలెను.

180 పులల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వకునుబడుపాండుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను ఆనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును గలగజేసి లేకపోవునాడు దృఢకారమును ఆనుసరింపజేసి ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానాగా నీయబడును. పోస్టు చార్జియు మేమే భరించింపెదము. మొటనే పొందుము.

వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ, ఆశంకర్ గోపాల్ వాఘాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

567] నూతన రోమసంహారి బేగంసాహిసోప్

ఇది ఒకటి. తెలగిల్లలు పెట్టె1కి 1-0-0-0-0. ఖర్చు 4 ఆ. ఆర్. వి. పండిట్ ఆండ్ కంపెనీ 6, బందగవీధి, మదరాసు.

విద్యార్థి సౌకర్యములు

కొన్ని దినముల వరకు మూత్రమే విద్యార్థులకు కావలసిన వ్రాయింగు బుక్కులు, ఎస్కనైజు బుక్కులు, ప్రాడెంటు నోటు బుక్కులు, ఇటాలియన్ నోటుబుక్కులు కలర్, బాక్సులు, వ్రాయింగు షెన్ ష్ట్రుమెంటు బాక్సులు, పుట్రూర్లు రృగతుండ్లు నుడియు అనేకవిధములైన సామానులు సరసముగా దొరకును వలయు వారలు క్రింది అడ్రెస్సునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్ డ్ కో.

ఆనందా ముద్రాలయోధికారులు, మదరాసు.

ఆంధ్రుడ వనిపించుకొము

నందత్సరానికి మీన్నేహితులకు బహుమతి పంపగా? జీవచరితముకంటె మంచిపుస్తక మేమున్నది? ఆందులో చిత్రుల పోరాటములు, ప్రేమ, ప్రాణమెట్లుపులు. జంతువులు భాండపములు, మొదలగు మనోహర విషయములుగలవు. అందరకు నచ్చమగును. తెల ఆర్ధరూపాయయే. The city Book Stall Cocanada కు వ్రాసి కొనుడు. 415

<p>డబ్లింగారి అస్తాక</p> <p>అనేక సంవత్సరములు శ్రమ పడి కనుగొనబడినది. ఇది, కాయ రోగమును నివారణ చేయుటకు నమ్మకమైన మందు. దగ్గును, తదితర బాధలను కుదుర్చు కొనుటకు దీనిని సురక్షితముగ సేవించవచ్చును. అనేకులు దీనిని వాడుట యే, దీని సుప్రసిద్ధతను వెలుబుచ్చుచున్నది.</p> <p>ధర బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0.</p>	<p>అతిమూత్ర వ్యాధి</p> <p>డా. ని. ని వా ర ణ.</p> <p>ప్రస్తుతము కావలసినది, నిర్జీత గురత్వము (స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ) తగ్గించి, అతిమూత్రమునాపి, మూత్రమునుండి విడలు తెలుపు పదార్థమును అణచి వేయు మందు. అంటిగ్లికోసూరియా చేయుపనినే, ఈ మందును చేయగలదు. 50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ మందు హిందూ దేశమున జయప్రదముగా సుఖయోగింపబడు చున్నది.</p> <p>ధర బుడ్డి 1-కి రు. 4-8-0.</p>	<p>జేమ్సుగారి బగ్ కిల్</p> <p>(నల్ల నం హా రి ణి)</p> <p>ఈ మందు నల్లులను నాశనము చేయ గలదు. నల్లులు చేరు బొక్కలలోను, చేరుటకు పీలయిన కంటలలోను, ఈ మందు వేసినయెడల, నల్లులన్నియు నాశనము కాగలవు. హిందూ దేశ నాసులకు జేమ్సు బగ్ కిల్ చాల ఉపయోగకారి.</p> <p>ధర బుడ్డి 1-కి ల. 0—12—0.</p>
--	---	---

<p>W. E. SMITH & Co., Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS</p>	<p>డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో., మందులవ్యాపారులు, హంటు రోడ్డు, మదరాసు</p>
--	---

మందులు గోరునప్పుడు యీ ప్రతిక నుడవారించ గోరెదము.

బెస్ట్ యెస్ సి లిక్.

దుర్వాయు నివారణమునకు నియ్యది మిక్కిలి పొగడ్తగాంచినది.

100 మొదలు 500 భాగము లధికమగు నీటితో కలిపి ఉపయోగింపనగును.

రోగకారకములగు పురుగుల నడంచుటలో ప్రశస్తమయినది. గేలనుటిన్నులలో నష్టము చేయబడును 5 గేలనుల డ్రమ్ములు, 30 గేలనుల పీపాలు కూడా గలవు.

ధరలకు ఇతర విషయములకు విరికి వ్రాయవలెను.

బెస్టు అండు కో., లిమిటెడ్.

827 పోస్టు బాక్సు 63 మదరాసు.

BEST & Co., LD., MADRAS.

బ్యారన్ అండు కంపెనీ

(Baron & Co.) వారి మేల్ గె నువాసన నన్యపువాడి, సాదానన్యము.

మేము తయారుచేసెడి నన్యము శ్రేష్ఠతరమైన పొగాకు చేతను, అపువధ మూలకలకల్లుకన్న, నువాసన ద్రవ్యముల చేతనున్న చేరుబడినది. ఇది శిరోభాగములు, ఒంటి తల నొప్పి, పీక, డిగ్గ చడికలులు, నుపుప్రీ, మైకములు ఇత్యాది శిరోరోగములకు అవలీలగా నుపకర్యునదియే గాక, యిది యుపయోగించుచున్న, శరీరదృఢతను, బుద్ధి ప్రకాశము, నరములకు ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతూరి యుపయోగించెదము ఇతర నన్యములకు అపేక్షించును. సర్వ జనుల యుపయోగ నిమిత్తమై ఈ నన్యమును సామాన్య ధరకే విక్రయించుచున్నాము. దీని ఒకతూరి పరిశీలించి దీనియొక్క నుగుణములను గ్రహింపవలయునని మాయొక్క కోరిక.

ప్రక్కను మూల గ్రాసుబుడ్డి 1-కి రు. 0-4-0   డబ్బు 2-8-0   పాకింగు ప్యాకెటింగు ప్రత్యేకము.
మొదటితరం సాదానన్యం శేష 1-కి ,, 0-14-0   రెండవతరం శేష 1 కి 0-12-0.

బ్యారన్ అండు కంపెనీ. 18 వె. సెకండులైక్ బీచ్, మదరాసు.

అద్భుతశక్తి గల అద్దము

దీని అద్భుత శక్తిని దావాలు పరీక్షలు వ్యాఖ్యలు మున్నగువాని గూర్చియు గర్భవతులగు బంధువులను కూర్చియు పోయిన సాత్తునుగూర్చియు తెలిసికొనుటకును, దొంగ రూతును చనిపోయినట్టియు దూరక్షణమున కేగిట్టియు బంధువులను చూచి మనశ్శాంతిని కలిగించుకొనుటకును నీ మానవజాతి గల భావములను గ్రహించుటకు సాధుపుంగవులను దర్శించుటకును హిందవులు జాగ్రత్త కై స్తవము మహమ్మదీయులు లేక మరి ఏ మతము వారై నను వారి మతభేదము వారస్యమును తెలిసికొనుటకును ఈ అద్దము ముఖ్య మగు సహాయమును తప్పని సరిగ చేయును. ఒక్కసారి చూచిన సందేహము లన్నియును తీరిపోవును. ఒక్కొక్క అద్దము వెల పాస్తేజి 50 రూ 2-15-0.

ఉత్తరములు వ్రాయగోరు వా రీక్రింది చిరునామాకు ఆంగ్ల భాషలో స్పష్టముగ వ్రాద్దినా తమ విలాసమును తెలుపుచు నుత్తరములను వ్రాయవలెను.

Indian Spiritual Bureau
83 Musjidbaree Street
P. O. Simla, Calcutta.

380

ARMS & AMUNITION.

తుపాకులు, తుపాకి మందు, కేవు, రవలు మొదలగునవన్ని సారాయములు, స్పిరిట్సు, నానావిధోపయోగ వస్తువులు మావద్ద దొరకును

ఎస్. వి. సారధి అండుకో
౧౮౧ చైనాబజారు రోడ్డు

230 మదరాసు

శ్రీమదాంధ్ర బ్రంహ్మాండ పురాణం

[వ ద్య కా వ్య ము.]

వ్యాసుమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేసమయముల నెట్టి పరిణామములు? పొందినది? మనుజుల నీతి మొదలు నెట్లుండె? కులభేదములేలకలిగి? ధర్మము లేప్పుడెట్లు మార్పు పొందె? అచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. తరచురాచుచున్నదియు, జగద్రచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ భర్తీయైనవి. ఇక్కాల్గుపురాణ బుద్ధినియుచే బ్రపంచ నీతిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి స్థిరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పపాఠీ గ్రంథమునై మంచియున్న పాఠము నిచ్చియున్నాడు. శ్రేణిమనులగులభము. మంచికాగితములపై ముద్రింపబడి పండు కాగితములై పండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ శేతి. వలయుపాఠీ చిరునామాకు వ్రాయవచ్చును.

26

(4-12-14) బరిమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగువండ్లపేట, ముగ్గునిపేట హైస్కూలు, కడప.

జీవరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట మనన అన్నము ఉచితముగను జీర్ణశోణము కాగు. కుడి రసప్రాసవము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధము మూనును. 250మాత్రల పచ్చి 1-కి వెల 1-4-0.

అమృతాంజనంబిహ మదరాసు.